

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

30 april 2009

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het Verdrag inzake clustermunitie,
opgemaakt in Dublin op 30 mei 2008**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	11
Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen	15
Advies van de Raad van State	23
Ontwerp van decreet	29
Bijlage: Verdrag inzake clustermunific, opgemaakt in Dublin op 30 mei 2008.....	33
– Nederlandse vertaling	35
– Engelse tekst	55

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. ALGEMENE BESCHOUWINGEN

1. Achtergrond en ontstaan van het verdrag

1.1. *Clustermunitie*

Clustermunitie is munitie (vliegtuigbommen, raketten of artilleriegranaten) die uiteenspat in meerdere kleine explosieve ladingen (submunitie genoemd) die zich over een grote oppervlakte verspreiden. Clusterbommen en -raketten kunnen tot 650 kleine bommetjes bevatten. Clustermunitie kan zowel vanuit de lucht als vanop de grond of de zee afgevuurd worden.

Clustermunitie blinkt uit omwille van haar onnauwkeurigheid en onbetrouwbaarheid. Het is een oppervlaktewapen dat tot doel heeft alles in een bepaald gebied te vernietigen. De submunitieën zijn doorgaans niet geleid en zij worden, omdat zij klein en licht zijn, door de weersomstandigheden beïnvloed. De onbetrouwbaarheid blijkt uit het feit dat de clustermunitie vaak niet ontploft. Tijdens conflicten worden vaak burgers getroffen en ook lang daarna blijven de vele niet-ontploffte submunitieën slachtoffers kosten.

De eerste experimenten met clustermunitie vonden plaats tijdens de Tweede Wereldoorlog. Gedurende de Vietnamoorlog gebruikten de Amerikanen de clustermunitie voor het eerst op grote schaal, en dit tijdens bombardementen op Vietnam, Laos en Cambodja. De voorbije jaren werd clustermunitie onder meer gebruikt in Afghanistan, Irak, Libanon en onlangs nog in het conflict tussen Georgië en Rusland. Volgens het Internationaal Comité van het Rode Kruis (ICRK) werd clustermunitie gebruikt in minstens 21 landen in Europa, Afrika en Azië. Daarbij werden minimaal 440 miljoen stuks submunitie verspreid.

In november 2006 publiceerde Handicap International een rapport over de slachtoffers van cluster-submunitie in 24 landen en regio's. Niet-ontploffte submunitieën zorgen dagelijks voor doden en gewonden, van wie 98% burgers en één derde kinderen zijn. Er werden 11.044 gevallen genoteerd, maar door een onvolledige of onbestaande verzameling van gege-

vens in de meeste gebieden, is dit slechts het topje van de ijsberg.

1.2. *De noodzaak van een nieuw verdrag*

De meeste van de veertien staten die tot nog toe clustermunitie gebruikt hebben tijdens een gewapend conflict, beschikken over professionele legers die goed getraind zijn in het humanitaire recht. De praktijk heeft echter uitgewezen dat de regels vaak geschonden worden. Omwille van de onnauwkeurigheid en de onbetrouwbaarheid stelt de clustermunitie problemen waarvoor de algemene regels niet volstaan.

Een tweede reden is het feit dat enorme hoeveelheden clustermunitie opgeslagen zijn. Het gaat over miljoenen stuks clustermunitie met miljarden submunitieën. Indien slechts een klein deel van die voorraad effectief zou gebruikt worden, zou dat een enorme humanitaire ramp betekenen.

Tenslotte is er het gevaar van de verdere verspreiding van de clustermunitie die relatief duur is in vergelijking met andere wapens. Daar komt nog bij dat zij enkel kan afgevuurd worden met bepaalde wapensystemen zoals zware artillerie en vliegtuigen. Verschillende westerse landen zijn bezig met het moderniseren van hun voorraden clustermunitie. Het gevaar bestaat dat zij de oudere types tegen een lage prijs en in massale hoeveelheden op de wereldmarkt aanbieden.

Het gebruik van clustermunitie is niet verboden door het verdrag inzake conventionele wapens dat in 1980 gesloten werd. Ook andere internationale verdragen bevatten geen specifieke regels met betrekking tot clustermunitie. Om te beoordelen of het gebruik ervan in overeenstemming is met het internationale humanitaire recht, moet dus gekeken worden naar de algemene regels met betrekking tot het voeren van militaire operaties. Die regels zijn gebaseerd op volgende fundamentele principes:

- het onderscheid tussen burgers en militairen: enkel militairen en militaire doelen mogen aangevallen worden;
- het verbod op niet-onderscheidende aanvallen: wapens en gevechtsmethodes die geen onderscheid kunnen maken tussen burgers en militairen zijn verboden;

- bij het aanvallen van een militair doel mag de schade aan burgers of hun goederen niet buitensporig zijn in verhouding tot het te verwachten militaire voordeel van de aanval (het principe van proportionaliteit).

De praktijk heeft aangetoond dat deze basisregels bij het gebruik van clustermunities op grote schaal geschonden worden.

1.3. *Het Osloproces*

Eind 2003 verenigden zes niet-gouvernementele organisaties (ngo's) zich in de 'Cluster Munition Coalition' (CMC) om te ijveren voor een internationaal verbod op clustermunities. Vandaag telt de CMC meer dan 250 nationale en internationale organisaties uit ruim 70 landen. Veel van die organisaties waren ook de drijvende kracht bij de totstandkoming van het verdrag van Ottawa inzake het verbod op anti-persoonsmijnen (1997).

In de zomer van 2006 werd de wereld zich ten volle bewust van het probleem nadat het zuiden van Libanon in een conflict met Israël bezaaid werd met niet-ontplofte munitie. De dood van een Belgische ontminner tijdens het opruimen van die munitie, ligt nog vers in het geheugen.

Enkele maanden na het einde van de oorlog deed het ICRK een oproep aan de verschillende staten om een internationaal akkoord te sluiten over het gebruik van clustermunities. Er werd een internationale bijeenkomst georganiseerd waar experts zich over de problematiek bogen.

In februari 2007 lanceerde Noorwegen een initiatief om te onderhandelen over een verbod op clustermunities buiten de wapenverdragen. Het doel van het zogenaamde Osloproces was in 2008 een nieuw verdrag te sluiten dat het gebruik, de productie, de opslag van en de handel in clustermunities moet verbieden. De Verklaring van Oslo (23 februari 2007) werd onderschreven door 46 staten. In de daaropvolgende maanden vonden internationale conferenties plaats in Peru, Oostenrijk en Nieuw-Zeeland. Daarnaast werden regionale conferenties georganiseerd in België (30 oktober 2007), Cambodja, Costa Rica, Mexico, Thailand en Zambia, terwijl Servië als gastheer optrad van een conferentie voor staten die getroffen werden door clustermunities.

1.4. *De onderhandelingen*

Tussen 19 en 30 mei 2008 vond in Dublin een internationale conferentie plaats waarop onderhandeld werd over een verdrag inzake clustermunities. Meer dan 900 deelnemers waren aanwezig. Deze conferentie vormde het sluitstuk van het Osloproces. Het verdrag inzake clustermunities werd door 107 staten¹ goedgekeurd. Tot die 107 staten behoren:

- 13 van de 26 staten die getroffen werden door clustermunities;
- 38 van de 78 staten die clustermunities opgeslagen hebben;
- 17 van de 34 staten die clustermunities geproduceerd hebben;
- 7 van de 14 landen die clustermunities gebruikt hebben.

2. *België en de strijd tegen clustermunities*

België bezat clusterbommen van het type BL 755 die tussen 1970 en begin 1980 in schijven aangekocht werden in het kader van de Koude Oorlog. Eind 2001 besliste de luchtmacht clusterbommen niet langer als operationeel inzetbaar te beschouwen.

België speelt een hoofdrol in de strijd tegen clustermunities. Het was de eerste staat ter wereld die een eigen verbod uitvaardigde en die de financierings-

¹ Albanië, Argentinië, Australië, Bahrein, België, Belize, Benin, Bolivia, Bosnië en Herzegovina, Botswana, Brunei, Bulgarije, Burkina Faso, Burundi, Cambodja, Canada, Chili, Comoren, Congo-Brazzaville, Congo-Kinshasa, Cookeilanden, Costa Rica, Denemarken, Dominicaanse Republiek, Duitsland, Ecuador, El Salvador, Estland, Fiji, Filippijnen, Finland, Frankrijk, Ghana, Guatemala, Guinee, Guinee-Bissau, de Heilige Stoel, Honduras, Hongarije, Ierland, IJsland, Indonesië, Italië, Ivoorkust, Jamaica, Japan, Kameroen, Kenia, Kirgizië, Kroatië, Laos, Lesotho, Libanon, Litouwen, Luxemburg, Macedonië, Madagaskar, Malawi, Maleisië, Mali, Malta, Marokko, Mauritanië, Mexico, Moldavië, Montenegro, Mozambique, Nederland, Nicaragua, Nieuw-Zeeland, Niger, Nigeria, Noorwegen, Oeganda, Oostenrijk, Oost-Timor, Palau, Panama, Papoea-Nieuw-Guinea, Paraguay, Peru, Portugal, Qatar, Samoa, San Marino, Sao Tomé en Principe, Senegal, Servië, Seychellen, Sierra Leone, Slovenië, Slowakije, Soedan, Spanje, Swaziland, Tanzania, Togo, Tsjaad, Tsjecho, Uruguay, Vanuatu, Venezuela, Verenigd Koninkrijk, Zambia, Zuid-Afrika, Zweden en Zwitserland.

stromen naar producenten van clustermunitie aan banden wilde leggen.

Bij de wet van 18 mei 2006 werd artikel 4 van de wet van 3 januari 1933 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapens, en op de handel in munitie, wat betreft het verbod op submunitie, zoals gewijzigd, aangevuld met een definitie van submunitie, namelijk alle munitie die zich, om haar functie te vervullen, van een moederbom losmaakt. Dat betreft dus alle munitie of explosieve ladingen die bedoeld zijn om op een bepaald ogenblik te ontploffen, nadat zij gelanceerd zijn of uitgestoten uit een moederbom met verspreidingsmunitie.

Op 2 maart 2007 keurde het federaal parlement een verbod op investeringen in clustermunitie goed. De wet van 20 maart 2007 inzake het verbod op de financiering van de productie, gebruik en bezit van antipersoonsmijnen en submunitie ligt in de lijn van een Europese resolutie die de lidstaten aanzet om de financiering van clustermunitie te verbieden. De noodzaak van een dergelijk verbod blijkt onder meer uit het rapport 'Explosive investments' dat gepubliceerd werd door Netwerk Vlaanderen en waarin aangetoond werd dat 68 internationale bankgroepen meer dan 13 miljard euro investeerden in de productie van clustermunitie. Netwerk Vlaanderen voert sinds 2003 de campagne 'Mijn geld. Goed geweten?' tegen investeringen in clustermunitie.

De Federale Overheidsdienst (FOD) Defensie heeft reeds in 2007 een contract gesloten voor de vernietiging van de Belgische voorraden. Daarin is voorzien dat alle clustermunitie tegen midden 2009 zal vernietigd worden.

Belgische diplomatieke vertegenwoordigers hebben zich de jongste jaren ingespannen om zoveel mogelijk landen te bewegen om strijd te voeren tegen clustermunitie en die landen te verenigen rond een gemeenschappelijk project. Dezelfde humanitaire overwegingen en menselijke waarden die aan de basis lagen van de wet van 18 mei 2006, dienden universeel gepromoot te worden omdat zij daardoor pas echt de gewenste impact zouden hebben. Het diplomatieke optreden werd aangevuld met een kwalitatief hoogstaande campagne vanuit het maatschappelijke middenveld.

Op 10 juli 2008 hechtte de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring aan het ontwerp van decreet houdende instemming met het protocol inzake ontplofbare oorlogsresten bij het verdrag inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde

conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig leed te veroorzaken of een niet-onderscheidende werking te hebben. Het ontwerp van instemmingdecreet werd op 11 februari 2009 aangenomen door het Vlaams Parlement.

3. Inhoud van het verdrag

De basis van het verdrag is een onmiddellijke en onvoorwaardelijke uitbanning van clustermunitie. Elke verdragsluitende staat verbindt zich ertoe onder geen enkele omstandigheid over te gaan tot het gebruik, de ontwikkeling, de productie, de verwerving, de opslag, het bezit en de transfer van clustermunitie, noch een andere staat daarbij te helpen. Belangrijke kenmerken zijn het feit dat het verdrag geen uitzonderingen voorziet en er geen overgangsperiode is tijdens dewelke de verboden wapens toch nog mogen gebruikt worden.

De termijn voor het vernietigen van bestaande voorraden is vastgelegd op acht jaar. Mits akkoord kan die termijn verlengd worden. De betrokken staten zullen daarvoor de nodige investeringen moeten doen.

De gebieden waar clustermunitie gebruikt werd, moeten binnen een termijn van tien jaar opgeruimd worden, maar ook die termijn is verlengbaar mits akkoord. De internationale samenwerking zal daarom uitgebreid worden. Het opruimen van clustermunitie in conflictgebieden is een essentiële taak.

Veel aandacht gaat naar de hulp aan de slachtoffers. Het verdrag is vernieuwend in die zin dat het niet alleen de fysische, maar ook de psychologische en maatschappelijke gevolgen in rekening brengt, met inbegrip van de gevolgen voor de familie van de slachtoffers en de lokale gemeenschappen.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET VERDRAG

In de preambule wordt gewezen op de gevolgen van clustermunitie en op de noodzaak om hulp te bieden aan de slachtoffers. Er wordt gesteld dat het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap de verdragsluitende staten verplicht maatregelen te treffen zodat die personen ten volle de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden kunnen genieten, zonder enige discriminatie vanwege hun handicap. Verder wordt verwezen naar bestaande verdragen en resoluties, naar de stappen die op nationaal, regio-

naal en internationaal vlak gezet zijn, naar de inspanningen die geleverd zijn door de Verenigde Naties (VN), het ICRK, de CMC en verschillende ngo's, en naar de Verklaring van Oslo waarin de deelnemende staten zichzelf verplichten in 2008 een verdrag inzake het verbod van clustermunities te sluiten. Alle staten worden opgeroepen partij te worden bij het verdrag en zijn volledige toepassing te bevorderen.

Artikel 1 (algemene verplichtingen en werkingssfeer) verbiedt de verdragsluitende staten clustermunities te gebruiken, te ontwikkelen, te produceren, anderszins te verwerven, op te slaan, te bewaren of aan derden over te dragen. De verdragsluitende staten mogen evenmin anderen op dat vlak helpen, aanmoedigen of aanzetten. Die bepalingen zijn mutatis mutandis van toepassing op explosieve kleine bommen die specifiek ontworpen zijn om verspreid of gedropt te worden vanuit lanceerinstallaties die bevestigd zijn aan vliegtuigen. Het verdrag is daarentegen niet van toepassing op mijnen.

Artikel 2 (begripsomschrijvingen) geeft een aantal definities zoals:

- slachtoffers van clustermunities: alle personen die gedood werden, een lichamelijk of psychisch letsel opliepen, een materieel verlies leden, gemarginaliseerd werden op sociaal gebied of die niet konden genieten van hun rechten door het gebruik van clustermunities; naast de personen die rechtstreeks getroffen werden door clustermunities, worden ook hun familie en hun naaste omgeving als slachtoffer beschouwd;
- clustermunities: conventionele munitie ontworpen om explosieve submunities van maximum 20 kg te verspreiden of vrij te maken; de term is niet van toepassing op:
 - a) munitie of submunitie die ontworpen werd om vuurpijlen, rookbommen en dergelijke af te schieten of antiluchtafweergeschut;
 - b) munitie of submunitie die elektrische of elektronische effecten hebben;
 - c) munitie die, teneinde niet-onderscheidende effecten binnen het gebied en de risico's van onontplofte submunities te vermijden, volgende kenmerken bezit:
- elk stuk munitie bevat minder dan tien explosieve submunities;

- elke explosieve submunitie weegt meer dan vier kilogram;
- elke explosieve submunitie is ontworpen om een enkel object te detecteren en aan te vallen;
- elke explosieve submunitie is uitgerust met een elektronisch zelfvernietigingsmechanisme;
- elke explosieve submunitie is uitgerust met een elektronisch zelfdeactivatiemechanisme.

Verder wordt omschreven wat bedoeld wordt onder explosieve, weigerende en onontplofte submunitie, achtergelaten clustermunities, resten van clustermunities, overdracht, zelfvernietigingsmechanisme, zelfdeactivering, een door clustermunities getroffen gebied, mijn, explosieve kleine bom, houder en onontplofte kleine bom.

Artikel 3 (opslag en vernietiging van voorraden) verplicht de verdragsluitende staten clustermunities af te zonderen en te merken met het oog op de vernietiging van die munitie. Die vernietiging of het waarborgen ervan moet zo vlug mogelijk gebeuren en niet later dan acht jaar na de inwerkingtreding van het verdrag. Bij de vernietiging moeten internationale normen inzake de bescherming van de volksgezondheid en het leefmilieu in acht genomen worden. Indien een verdragsluitende staat van mening is dat de termijn van acht jaar niet haalbaar is, kan hij een verlenging met maximum vier jaar vragen. In uitzonderlijke omstandigheden kan de termijn nog verlengd worden. Elk verzoek om verlenging moet voldoende gemotiveerd en gedocumenteerd worden. De Vergadering van de verdragsluitende staten of de Toetsingsconferentie beoordelen dergelijk verzoek.

Niettegenstaande de bepalingen van artikel 1 kan een verdragsluitende staat een beperkte voorraad clustermunities en submunities behouden of verwerven in functie van de ontwikkeling en de training op het gebied van technieken om die munitie op te sporen, te ruimen of te vernietigen. De hoeveelheid explosieve submunitie mag niet groter zijn dan hetgeen strikt noodzakelijk is voor die doeleinden. Ook de overbrenging van de munitie naar een andere verdragsluitende staat voor vernietiging of in functie van het bovenvermelde, is toegestaan. De verdragsluitende staten die clustermunities of explosieve submunities behouden, verwerven of overdragen moeten een gedetailleerd rapport opstellen over het geplande

en feitelijke gebruik. Dergelijk rapport moet uiterlijk op 30 april van het volgende jaar bij de secretaris-generaal van de VN ingediend worden.

Artikel 4 (ruiming en vernietiging van resten van clustermunities en voorlichting op het gebied van risicobeperking) legt de verdragsluitende staten de verplichting op de resten van clustermunities te ruimen en te vernietigen, of de ruiming en vernietiging te waarborgen, in de getroffen gebieden op hun grondgebied.

Bij het nakomen van die verplichtingen moet elke verdragsluitende staat zo vlug mogelijk volgende maatregelen treffen:

- onderzoeken, vaststellen en vastleggen van het gevaar, waarbij al het mogelijke gedaan wordt om door clustermunities getroffen gebieden te identificeren;
- vaststellen van en prioriteiten toekennen aan de behoeften in termen van markering, burgerbescherming, ruiming en vernietiging, en stappen nemen om middelen vrij te maken en een nationaal plan te ontwikkelen om die activiteiten uit te voeren;
- markeren, monitoren en afzetten van getroffen gebieden, en plaatsen van waarschuwingsborden;
- ruimen en vernietigen van alle resten van clustermunities;
- geven van voorlichting inzake risicobeperking.

Elke verdragsluitende staat houdt daarbij rekening met internationale normen, met inbegrip van de internationale normen met betrekking tot mijnen (International Mine Action Standards).

In gevallen waarin clustermunities door een verdragsluitende staat gebruikt of achtergelaten is voordat het verdrag in werking getreden, wordt die staat aangemoedigd ondersteuning te verlenen om het markeren, ruimen en vernietigen van resten van clustermunities te vergemakkelijken.

De ruiming en vernietiging, of het waarborgen ervan, moeten zo vlug mogelijk gebeuren en alleszins binnen de tien jaar. Ook hier kan een verdragsluitende staat een verlenging van die termijn vragen.

Artikel 5 (slachtofferhulp) gaat over de hulpverlening aan slachtoffers van clustermunities. Elke verdragsluitende partij moet zorgen voor een leeftijds- en gendergebonden hulp, met inbegrip van medische verzorging, revalidatie en psychologische ondersteuning, en voor hun integratie op sociaal en economisch vlak. Elke staat moet ook betrouwbare informatie verzamelen, met respect voor de slachtoffers. Om die verplichtingen na te komen, moet elke verdragsluitende staat zijn wet- en regelgeving aanpassen, een nationaal beleidsplan opstellen en daarvoor de nodige budgetten uittrekken, discriminatie van slachtoffers tegengaan, overleggen met slachtoffers en hun vertegenwoordigers en een coördinatiepunt aanduiden.

Artikel 6 (internationale samenwerking en bijstand) geeft elke verdragsluitende staat het recht om hulp te zoeken en te ontvangen teneinde zijn verplichtingen na te komen. Elke verdragsluitende staat die de mogelijkheid heeft, zal technische, materiële en financiële hulp verlenen aan andere staten die getroffen zijn door clustermunities, hen helpen bij het ruimen en vernietigen van die munities en bij de hulpverlening aan slachtoffers. Elke verdragsluitende staat die hulp zoekt en ontvangt, treft de nodige maatregelen voor een tijdige en doeltreffende toepassing van het verdrag, met inbegrip van het vergemakkelijken van de aankomst en het vertrek van personeel, materieel en uitrusting. Voor het opstellen van een nationaal beleidsplan kan een verdragsluitende partij de hulp inroepen van de VN, regionale organisaties, andere verdragsluitende staten, intergouvernementele of niet-gouvernementele organisaties.

Artikel 7 (maatregelen ten behoeve van transparantie) verplicht elke verdragsluitende partij binnen de 180 dagen na de inwerkingtreding van het verdrag de secretaris-generaal van de VN te rapporteren over:

- de toepassing op nationaal vlak van de bepalingen van artikel 9;
- het totaal aantal clustermunities en submunities;
- de technische eigenschappen van elk type clustermunities die de staat in kwestie vóór de inwerkingtreding van het verdrag produceerde;
- de programma's voor omschakeling van de productie-eenheden;
- de programma's voor vernietiging van de clustermunities en de opgeslagen clustermunities en sub-

munitie die ontdekt is na de voltooiing van die programma's;

- de types en hoeveelheden van vernietigde cluster-munitie en submunitie, met inbegrip van details over de vernietiging, de plaatsen waar die vernietiging plaatsvindt en de veiligheids- en leefmilieu-maatregelen;
- de grootte en de plaats waar clustermunitie en submunitie gevonden werd;
- de programma's voor opruiming en vernietiging van de restanten van clustermunitie;
- de maatregelen die getroffen werden voor opleidingen om de gevaren te verminderen, meer specifiek het waarschuwen van burgers die in de getroffen gebieden wonen;
- het nakomen van de verplichtingen inzake hulp aan slachtoffers;
- de naam en het adres van de instellingen die instaan voor de verspreiding van informatie en de uitvoering van de verschillende maatregelen;
- de middelen die nodig zijn voor de toepassing van de artikelen 3, 4 en 5;
- de internationale samenwerking en bijstand, zoals voorzien in artikel 6.

De informatie moet jaarlijks geactualiseerd worden en meegedeeld worden aan de secretaris-generaal van de VN vóór 30 april.

Artikel 8 (vergemakkelijking en opheldering met betrekking tot de naleving) bepaalt dat de verdragsluitende staten elkaar raadplegen en samenwerken inzake de toepassing van de verdragsbepalingen. Indien een verdragsluitende staat bepaalde kwesties wil uitklaren en oplossen, kan hij via de secretaris-generaal van de VN een verzoek daartoe richten. De bevroegde staat moet binnen de 28 dagen de nodige informatie verschaffen. Indien er geen of een onvolledig antwoord komt, kan de vragende staat het probleem voorleggen aan de volgende Vergadering van de verdragsluitende staten.

Artikel 9 (nationale uitvoeringsmaatregelen) stelt dat elke verdragsluitende staat alle noodzakelijke wettelijke, administratieve of andere maatregelen moet treffen om het verdrag toe te passen. Dit behelst ook het opleggen van strafsancities.

Artikel 10 (beslechting van geschillen) bepaalt dat wanneer een geschil opduikt tussen twee of meer verdragsluitende staten over de interpretatie of de toepassing van het verdrag, die staten zullen proberen het geschil te regelen door onderhandeling of op een andere vreedzame manier. Daarbij kan ook een beroep gedaan worden op de Vergadering van de verdragsluitende staten en kan verwezen worden naar het Internationaal Gerechtshof.

Overeenkomstig artikel 11 (Vergadering van de verdragsluitende staten) komen de verdragsluitende staten op regelmatige basis samen om problemen inzake de toepassing van het verdrag te bespreken en eventueel beslissingen dienaangaande te nemen. De eerste Vergadering van verdragsluitende staten wordt bijeengeroepen door de secretaris-generaal van de VN binnen het jaar na de inwerkingtreding van het verdrag. Tot de eerste herzieningsconferentie zal de secretaris-generaal ook de volgende vergaderingen bijeenroepen. Staten die geen partij zijn bij het verdrag, de VN, andere internationale organisaties of instellingen, regionale organisaties, het ICRK, de Internationale Federatie van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan en betrokken ngo's, kunnen uitgenodigd worden om de vergadering als waarnemer bij te wonen.

Artikel 12 (Toetsingsconferenties) bepaalt dat de secretaris-generaal van de VN vijf jaar na de inwerkingtreding van het verdrag, een Toetsingsconferentie samenroept. Ook hier kunnen de in artikel 11 vermelde organisaties als waarnemer uitgenodigd worden.

Volgens artikel 13 (wijzigingen) kan een verdragsluitende staat na de inwerkingtreding van het verdrag, amendementen indienen. Indien een meerderheid van de verdragsluitende staten binnen de 90 dagen het voorstel steunt, roept de secretaris-generaal van de VN een conferentie samen waarop alle verdragsluitende staten uitgenodigd worden. Een amendement moet door twee derden van de aanwezige en stemmende verdragsluitende staten aangenomen worden. Het amendement treedt in werking voor alle verdragsluitende staten die het aanvaard hebben, op de dag van aanneming. Voor andere verdragsluitende staten treedt het in werking op de datum van neerlegging van hun akte van aanvaarding.

Artikel 14 (kosten en administratieve taken) stelt dat de kosten voor de vergaderingen van de verdragsluitende staten en de conferenties zullen gedragen worden door de verdragsluitende staten en de deelnemende staten die geen partij zijn, en dit volgens de bepalingen van de VN. De kosten die de secretaris-generaal van de VN maakt op basis van de artikelen

7 en 8, worden eveneens gedragen door de verdragsluitende staten. De uitoefening van de administratieve taken door de secretaris-generaal van de VN is voorwerp van een aangepast VN-mandaat.

Het verdrag dat op 30 mei 2008 opgemaakt werd in Dublin, is, overeenkomstig artikel 15 (ondertekening), op 3 december 2008 in Oslo opengesteld voor ondertekening. Daarna kan het ondertekend worden op het VN-hoofdkwartier in New York en dit tot zijn inwerkingtreding.

Artikel 16 (bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding) bevat de gebruikelijke bepaling dat de ondertekende staten moeten overgaan tot bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring. Het verdrag staat open voor toetreding voor elke staat die het niet ondertekend heeft.

Artikel 17 (inwerkingtreding) bepaalt dat het verdrag in werking treedt op de eerste dag van de zesde maand na de maand waarin de dertigste akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding neergelegd is. Voor een staat die na die datum zijn akte neerlegt, treedt het verdrag in werking op de eerste dag van de zesde maand na de datum van neerlegging van de akte.

Artikel 18 (voorlopige toepassing) verleent elke verdragsluitende staat de toelating om bij de neerlegging van zijn akte te verklaren dat hij artikel 1 voorlopig zal toepassen, in afwachting van de inwerkingtreding van het verdrag.

Artikel 19 (voorbehouden) laat geen voorbehoud toe.

Artikel 20 (duur en opzegging) stelt dat het verdrag gesloten wordt voor onbepaalde tijd. Elke verdragsluitende staat heeft wel het recht zich terug te trekken door een mededeling aan de andere verdragsluitende staten, de depositaris en de VN-Veiligheidsraad. In die mededeling moeten de redenen voor de terugtrekking opgenomen zijn. De terugtrekking wordt van kracht zes maanden na ontvangst van de mededeling. Indien de betrokken staat verwickeld is in een gewapend conflict, geldt de terugtrekking pas na het beëindigen van het conflict.

Artikel 21 (betrekkingen met staten die geen partij zijn bij dit verdrag) behandelt de relaties met staten die geen partij zijn bij het verdrag. Elke verdragsluitende staat zal andere staten aanmoedigen om over te gaan tot bekrachtiging, aanvaarding en goedkeuring van het verdrag of om toe te treden. Het doel is de

betrokkenheid van alle landen. Elke verdragsluitende staat zal andere staten meedelen dat hij de normen die het verdrag oplegt, zal bevorderen en dat hij alles in het werk zal stellen om andere staten te ontmoedigen om clustermunition te gebruiken. verdragsluitende staten, hun militair personeel of hun inwoners kunnen deelnemen aan militaire samenwerking en operaties met staten die geen partij zijn, maar zij hebben in geen geval de toelating voor de ontwikkeling, de productie, het verwerven, het opslaan, het overbrengen en het gebruik van clustermunition.

Artikel 22 (depositaris) duidt de secretaris-generaal van de VN aan als depositaris.

Artikel 23 (authentieke teksten) geeft aan dat de Arabische, Chinese, Engelse, Franse, Russische en Spaanse teksten gelijkelijk authentiek zijn.

III. PROCEDUREVERLOOP

1. Gemengd karakter en ondertekening

1.1. *Gemengd karakter*

Het gemengde karakter van het verdrag werd vastgelegd tijdens de vergadering van 19 september 2008 van de werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB). Zowel de federale overheid als de gewesten zijn bevoegd. Overeenkomstig artikel 6, §1, VI, 4°, van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen (BWHI), zoals gewijzigd, situeert de bevoegdheid van de gewesten zich in de in-, uit- en doorvoer van wapens, en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, evenals van producten en technologieën voor tweeterlei gebruik, onverminderd de federale bevoegdheid inzake de in- en uitvoer met betrekking tot het leger en de politie, en met naleving van de criteria vastgesteld in de Gedragscode van de Europese Unie op het vlak van de uitvoer van wapens. De Raad van State had immers het vernoemde protocol inzake ontplofbare oorlogsresten om dezelfde reden gemengd geacht.

Artikel 5 van het verdrag inzake de bijstand aan slachtoffers van clustermunition raakt naar onze mening ook de bevoegdheden van de gemeenschappen, maar die bevoegdheden werden door de WGV als marginaal beschouwd.

1.2. Ondertekening

Tijdens zijn vergadering van 19 september 2008 besliste de WGV dat het verdrag zou ondertekend worden volgens de ondertekeningformule 3 van de ICBB. Dat betekent één federale handtekening met volmachten van de bevoegde overheden, in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van de gefedereerde overheden onder de handtekening. De ICBB keurde op 9 juli 2008 het verslag van de WGV goed.

Overeenkomstig artikel 15 werd het verdrag opengesteld voor ondertekening in Oslo op 3 december 2008. Op die dag plaatsten de vertegenwoordigers van 92 landen² hun handtekening onder het verdrag. Guinee-Bissau en Ivoorkust deden dat een dag later.

Tot zijn inwerkingtreding kan het verdrag ondertekend worden op het VN-hoofdkwartier in New York.

2. Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

(p.m.)

3. Advies van de Raad van State

(p.m.)

*De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme,
Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid,*

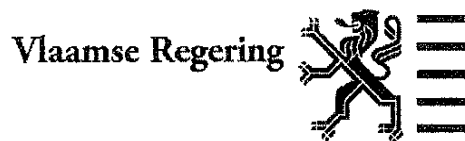
Kris PEETERS

*De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,*

Patricia CEYSENS

² Afghanistan, Albanië, Angola, Australië, België, Benin, Bolivia, Bosnië en Herzegovina, Botswana, Bulgarije, Burkina Faso, Burundi, Canada, de Centraal-Afrikaanse Republiek, Chili, Colombia, de Comoren, Congo, de Cookeilanden, Costa Rica, Denemarken, Duitsland, Ecuador, El Salvador, Fiji, de Filipijnen, Frankrijk, Gambia, Ghana, Guatemala, Guinee, de Heilige Stoel, Honduras, Hongarije, Ierland, IJsland, Indonesië, Italië, Japan, Kaapverdië, Kenia, Kroatië, Laos, Lesotho, Libanon, Liberia, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Macedonië, Madagaskar, Malawi, Mali, Malta, Mexico, Moldavië, Monaco, Montenegro, Mozambique, Namibië, Nauru, Nederland, Nicaragua, Nieuw-Zeeland, Niger, Noorwegen, Oeganda, Oostenrijk, Palau, Panama, Paraguay, Peru, Rwanda, Samoa, San Marino, Sao Tomé en Principe, Senegal, Sierra Leone, Slovenië, Somalië, Spanje, Tanzania, Togo, Tsjaad, Tsjechië, Uruguay, het Verenigd Koninkrijk, Zambia, Zuid-Afrika, Zweden en Zwitserland.

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP

**Ontwerp van decreet houdende instemming met
het Verdrag inzake clustermunitie,
opgemaakt in Dublin op 30 mei 2008**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw,
Zeevisserij en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Economie,
Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en
Buitenlands Beleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het
Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Het Verdrag inzake clustermunitie, opgemaakt in Dublin op 30 mei 2008, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme,
Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,

Patricia CEYSENS

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN

STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN

Boudewijnlaan 30 bus 81, 1000 Brussel
T: +32 2 553 01 81
F: + 32 2 553 50 76
sariv@iv.vlaanderen.be
<http://www.sariv.be>

Mevrouw Patricia Ceysens
Vlaams minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel
Martelaarsplein 7
1000 Brussel

uw bericht van
11 maart 2009

uw kenmerk
PC/JH/AS/ST/fs/09
071/0240

ons kenmerk
Advies 2009/10

bijlagen

vragen naar / e-mail
Eva Haeverans
eva.haeverans@iv.vlaanderen.be

telefoonnummer
02 553 54 45

datum
26 maart 2009

Betreft: Briefadvies betreffende het voorontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag inzake clustermunitie, opgemaakt in Dublin op 30 mei 2008

Mevrouw de minister,

Op haar vergadering van 6 maart 2009 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag inzake clustermunitie (Convention on Cluster Munitions / CCM), opgemaakt in Dublin op 30 mei 2008, en gelastte u advies in te winnen bij de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: "de Raad"). De Raad ontving op 17 maart 2009 de adviesaanvraag. Na bespreking op zijn vergadering van 23 maart 2009 keurde de Raad onderhavig briefadvies goed.

1. Omschrijving

Clustermunitie is munitie samengesteld uit een container die meer dan één explosieve lading bevat. Wanneer de munitie wordt afgevuurd, opent de container zich in de lucht waardoor de explosieve ladingen – submunitie – zich over een grote oppervlakte verspreiden. Clustermunitie veroorzaakt vaak onaanvaardbare menselijke schade, niet alleen tijdens een gewapend conflict, maar ook nadat het conflict is beëindigd, onder de vorm van ontplofbare oorlogsresten.¹ Het gebruik van clustermunitie gaat in tegen de vereisten van het internationaal humanitair recht, omdat bij het inzetten van dit type munitie in bevolkte gebieden veelal geen onderscheid kan worden gemaakt tussen militaire en civiele doelen.² Dit bewustzijn en een aantal recente controversiële voorbeelden (o.a. de bombardementen op het zuiden van Libanon in de zomer van 2006) voedden de campagne om clustermunitie te verbannen. Noorwegen startte in februari 2007 het Oslo-proces, dat culmineerde in een slotconferentie in Dublin in mei 2008, waar de CCM door 107 staten werd aangenomen.

¹ De Raad verwijst hierbij naar zijn advies 2008/7 over het Protocol inzake ontplofbare oorlogsresten.

² Zie o.m. *Observations on the legal issues related to the use of cluster munitions, submitted by the International Committee of the Red Cross*, CCW/GGE/2007/WP.8, 25 juni 2007.

2. Inhoud

De CCM bestaat uit een preambule en 23 artikelen. Het verdrag verbiedt het gebruik, de ontwikkeling, de productie, de verwerving, de opslag, het bezit en de overdracht van clustermunitie. Zoals de nota aan de Vlaamse Regering stelt, is de tekst van de CCM niet verzwakt door uitzonderingsmaatregelen of het inbouwen van een overgangperiode. Het gaat werkelijk om een uitbanning van nagenoeg een gehele categorie van wapens. De CCM zal op de eerste dag van de zesde maand die volgt op de maand waarin de dertigste akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding neergelegd is, in werking treden. Inmiddels ondertekenden reeds 96 landen het verdrag en werd het door 5 staten geratificeerd.³

In zijn advies over het Protocol inzake ontplofbare oorlogsresten (Advies 2008/7), een aanvullend protocol bij het VN-Verdrag van 10 oktober 1980 inzake bepaalde conventionele wapens (Convention on Certain Conventional Weapons / CCW)⁴, beklemtoonde de Raad dat dit Protocol m.b.t. de kwestie clustermunitie niet ver genoeg ging. De Raad drukte zijn hoop uit dat de onderhandelingen in mei 2008 te Dublin tot een sterk verwoord verdrag inzake clustermunitie zouden leiden. De Raad is verheugd met het resultaat dat met de CCM werd bereikt in niet minder dan 15 maanden sinds de start van het Oslo-proces, namelijk de onmiddellijke en onvoorwaardelijke uitbanning van clustermunitie.

Verdragspartijen moeten tevens bestaande voorraden binnen acht jaar vernietigen (artikel 4).⁵ De gebieden met resten van clustermunitie moeten binnen tien jaar opgeruimd zijn (artikel 4). Ten slotte voorziet de CCM in een allesomvattend pakket inzake slachtofferhulp – zowel fysiek, psychisch als maatschappelijk – voor niet enkel de slachtoffers, maar eveneens voor de getroffen families en gemeenschappen (artikel 5).

3. Bemerkingen

Hoewel de Raad de CCM toejuicht, wenst hij drie bemerkingen te formuleren aangaande punten die een impact kunnen hebben op het succes van het verdrag.

(i) In de eerste plaats stipuleert de begripsomschrijving van “clustermunitie” in de CCM dat o.m. niet onder clustermunitie wordt verstaan, munitie die, teneinde niet-onderscheidende effecten binnen het gebied en de risico's van onontpofte submunities te vermijden, alle volgende kenmerken bezit: “elk stuk bevat minder dan tien explosieve submunities, elke explosieve submunitie weegt meer dan vier kilogram, elke explosieve submunitie is ontworpen om een enkel object (het doel) te detecteren en aan te vallen, elke explosieve submunitie is uitgerust met een elektronisch zelfvernietigingsmechanisme en zelfdeactivatiemechanisme” (artikel 2 §2c). Hoewel het gaat om een strenge definitie menen sommige experts dat er momenteel twee types voldoen aan deze vereisten, namelijk de Duitse SMArt 155 en de Frans/Zweedse BONUS.⁶ De Raad merkt echter op dat het door technologische ontwikkelingen mogelijk is dat staten in de toekomst gelijkaardige “clustermunitie” ontwikkelen die voldoet aan de vereisten vervat in de CCM. Volgens sommige bronnen zouden Duitse wapenfabrieken zich bijvoorbeeld reeds toespitsen op de zogeheten “intelligente clustermunitie” die voldoet aan de eisen van de CCM.⁷

(ii) In de tweede plaats merkt de Raad op dat de VS op de deelnemers van het Oslo-proces druk uitoefenden om een paragraaf in te lassen over de zgn. interoperabiliteit. Dit betreft de kwestie of de CCM-verdragspartijen militair mogen samenwerken met staten die geen partij zijn bij het verdrag. Door die druk is er een artikel 21 in de CCM ingevoegd dat het mogelijk maakt dat “staten die partij zijn, hun militair personeel of hun onderdanen op militair gebied samenwerken en militaire operaties uitvoeren met staten

³ *Convention on Cluster Munitions*, 26.03.2009. [<http://www.clusterconvention.org/>]

⁴ Overeenkomst inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig leed te veroorzaken of een niet-onderscheidende werking te hebben, opgemaakt te Genève op 10 oktober 1980, instemmingswet van 6 december 1994 (*Belgisch Staatsblad* 26 februari 1998).

⁵ De Memorie van Toelichting meldt dat in België de Federale Overheidsdienst Defensie in 2007 een contract heeft gesloten voor de vernietiging van de Belgische voorraden. Daarin is voorzien dat alle clustermunitie tegen midden 2009 zal vernietigd worden.

⁶ J. ABRAMSON, “Will Oslo be the next Ottawa? The cluster munitions debate” in *The Journal of ERW and mine action*, 12.2, (winter 2008/09), p. 2 ; CLUSTER MUNITION COALITION, *CMC briefing paper on the Convention on Cluster Munitions*, s.d.

⁷ AKTIONSBÜNDNIS LANDMINE, *Cluster munitions: is Germany really a leader in banning killer bombs?*, 08.12.2008. [<http://www.landmine.de/en.titel/en.search.output/index.html?entry=en.news.117a24873b6c0000>]

die geen partij zijn bij dit verdrag die mogelijk deelnemen aan activiteiten die verboden zijn voor een staat die partij is.” Militaire samenwerking blijft derhalve mogelijk, zelfs wanneer er clustermunities gebruikt wordt, zolang de verdragspartij niet “uitdrukkelijk om het gebruik van clustermunities verzoekt in gevallen waarin de keuze van de te gebruiken munitie uitsluitend bij hem ligt.”⁸

(iii) Ten slotte merkt de Raad op dat de CCM niet werd ondertekend door de grootste producenten en bezitters van clustermunities: de VS, Rusland, Israël, China, India en Pakistan. Hierdoor verkleint de impact van het verdrag aanzienlijk. Gelet op de overweldigende steun voor de CCM in de internationale gemeenschap onderschrijft de Raad de redenering dat deze landen zichzelf isoleren.⁹ De VS heeft echter onlangs een positieve stap gezet inzake clustermunities door de export van clustermunities te beperken tot clustermunities waarvan minder dan 1 procent van zijn submunities niet-ontploft achterblijft. Aangezien naar verluidt een erg kleine fractie aan die 1 procentstandaard voldoet, zou het gaan om een omvangrijk exportverbod.¹⁰

De Raad wijst er verder op dat er parallele onderhandelingen gaande zijn, namelijk binnen het kader van de hogergenoemde CCW. Die onderhandelingen zouden eventueel kunnen uitmonden in een afzonderlijk protocol inzake clustermunities – Protocol VI – met mogelijk de steun van de reeds opgesomde belangrijke producenten en bezitters van clustermunities, die zich afzijdig hielden bij het Oslo-proces. Hoewel de Raad verkiest dat landen zoals de VS, China, India, Israël, Pakistan en Rusland de CCM zouden onderschrijven, kan een “Protocol VI” – hoewel waarschijnlijk zwakker qua inhoud – bijdragen tot het beoogde resultaat van het bannen van clustermunities en het reduceren van de humanitaire impact ervan. Op die manier zou er een gelijkaardige dynamiek kunnen ontstaan naar analogie met antipersoonsmijnen. De grootste producenten en bezitters van antipersoonsmijnen, zoals China, India, Israël, de VS, Pakistan en Rusland, zijn inzake deze categorie wapens gebonden door het geamendeerde protocol II bij de CCW. In tegenstelling tot het Verdrag van Ottawa van 1997 bant het geen landmijnen, maar voorziet het in gebruiksbepalingen en regelingen inzake hun zelfvernietigingsmechanisme en detecteerbaarheid. Toch zorgt de combinatie van beide akkoorden dat er een soort virtuele ban inzake het gebruik van antipersoonsmijnen ontstaat.

Hoewel er mogelijk een succesvolle dynamiek kan ontstaan, onderlijnt de Raad het belang van compatibiliteit tussen het te onderhandelen “Protocol VI” en de CCM. Ook het Europees Parlement riep de EU-lidstaten via zijn resolutie van 20 november 2008 op “niets te ondernemen waardoor de CCM en zijn bepalingen zouden kunnen worden omzeild of in gevaar zouden kunnen worden gebracht” en drong er met name “bij alle EU-lidstaten op aan een eventueel protocol bij de CCW op grond waarvan het gebruik van clustermunities zou zijn toegestaan niet aan te nemen, goed te keuren of vervolgens te ratificeren, aangezien dit niet verenigbaar zou zijn met het verbod op clustermunities overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van de CCM.”¹¹ De Raad spoort de Vlaamse Regering ertoe aan ook bij de federale overheid aan te dringen op waakzaamheid hieromtrent. De Raad drukt de hoop uit dat de werking van de CCM niet ondergraven wordt door een eventueel protocol bij de CCW.¹²

4. Vlaamse betrokkenheid

Zoals de nota aan de Vlaamse Regering aanhaalt, raakt de CCM aan de Vlaamse bevoegdheden, gezien de in-, uit- en doorvoer van wapens een gewestelijke bevoegdheid is. De CCM verplicht elke staat die partij is onder geen enkele omstandigheid rechtstreeks of onrechtstreeks clustermunities te verwerven of aan derden over te dragen. De voormelde nota vermeldt dat artikel 5 inzake de bijstand aan slachtoffers van de CCM raakt aan de bevoegdheden van de gemeenschappen, maar die bevoegdheden eerder marginaal zijn. De Raad vraagt zich echter af of artikel 5 wel enigszins betrekking heeft op de bevoegdheid welzijn

⁸ C. POITEVIN, “La Convention sur les armes à sous-munitions est née – quand le désarmement va de pair avec l’action humanitaire” in *GRIP – Note d’analyse*, 05.06.2008, p.4 ; R. ALLEY, “Banning cluster munitions” in *New Zealand International Review*, september – oktober 2008, p. 17 ; J. ABRAMSON, *l.c.*, pp. 1-2.

⁹ R. ALLEY, *l.c.*, p. 13.

¹⁰ “Obama stopt export van clustermunities” in *De Morgen*, 13.03.2009.

¹¹ EUROPEES PARLEMENT, *Resolutie over het Verdrag tegen clustermunities*, 20 november 2008, §7.

¹² J. ABRAMSON, *l.c.*, pp. 3-4 ; HUMAN RIGHTS WATCH, *Human Rights Watch observations on the Convention on Conventional Weapons (CCW) draft protocol on cluster munitions*, Genève, september 2008 ; INTERNATIONAL COMMITTEE OF THE RED CROSS, *ICRC reaffirms strong support for Convention on Cluster Munitions*, official statement, 03.11.2008.

van de Vlaamse gemeenschap, gezien artikel 5 stipuleert dat elke staat die partij is “slachtoffers van clustermunitie in gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen [...] op adequate wijze hulp [...]” verleent. Het tweede lid van artikel 5 heeft betrekking op het nakomen van de verplichtingen ingevolge het eerste lid van dit artikel, dus opnieuw m.b.t. verdragspartijen die slachtofferhulp verlenen in gebieden onder hun rechtsmacht of zeggenschap.

De Raad stipt aan dat volgens artikel 7 elke verdragsluitende partij binnen de 180 dagen na de inwerkingtreding van de CCM de secretaris-generaal van de VN zal rapporteren over een aantal zaken. Die informatie moet jaarlijks geactualiseerd worden en meegedeeld worden aan de secretaris-generaal van de VN vóór 30 april. Hoewel de rapporteringsverplichtingen waarschijnlijk hoofdzakelijk slaan op federale defensiebevoegdheden zijn er toch raakvlakken met Vlaamse bevoegdheden, zoals de rapporteringen inzake in-, uit- en doorvoer van wapens. Het komt de Raad voor dat er bijgevolg intern Belgische afspraken moeten worden gemaakt over deze rapportering. Hierbij kunnen eveneens afspraken gemaakt worden over wie namens België zal deelnemen aan de vergaderingen van de verdragsluitende staten (artikel 11) en de toetsingsconferenties (artikel 12). Uit de documenten die de Raad ter beschikking werden gesteld naar aanleiding van de adviesaanvraag blijkt niet of dergelijke afspraken reeds zijn getroffen.

5. Pioniersrol van België

De Raad brengt in herinnering dat de CCM aansluit bij de pioniersrol die België tracht te spelen in de strijd tegen wapens die volgens het internationaal humanitair recht “overbodig lijden” veroorzaken, o.m. antipersoonsmijnen, wapens met verarmd uranium en clustermunitie. België was het eerste land dat via de wet van 9 maart 1995 een verbod op het gebruik van antipersoonsmijnen, valstrikmijnen en soortgelijke mechanismen instelde. Op internationaal vlak kwam men pas later tot een akkoord, namelijk via het Verdrag van Ottawa van 1997 inzake het verbod op het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van antipersoonsmijnen en inzake de vernietiging van deze wapens. Ook m.b.t. wapens met verarmd uranium kan België als koploper worden beschouwd. De wet van 11 mei 2007 stelt een verbod op wapensystemen met verarmd uranium in. Tot op heden heeft dit verbod internationaal nog geen weerklank gekregen. Ten slotte is die Belgische pioniersrol ook van toepassing op clustermunitie. Door de wet van 18 mei 2006 tot aanvulling van artikel 4 van de wet van 3 januari 1933 op de vervaardiging van, de handel in en het dragen van wapens en op de handel in munitie wordt het gebruik van “submunitie” verboden. De nationale wetgeving anticipeerde derhalve op de CCM. Tevens speelt België een voortrekkersrol door een verbod op investeringen in clustermunitie in te stellen, namelijk via de wet van 20 maart 2007 inzake het verbod op de financiering van de productie, het gebruik en bezit van antipersoonsmijnen en submunitie.¹³ Ook tijdens het Oslo-proces engageerde België zich actief, door onder meer het organiseren van een regionale conferentie over clustermunitie in oktober 2008. Ook Belgische niet-gouvernementele organisaties zoals Handicap International Belgium, Pax Christi International, Netwerk Vlaanderen en Vrede vzw ijverden succesvol via de “Cluster Munition Coalition” voor een internationaal verbod.

6. Conclusie

Gelet op wat voorafgaat sluit de Raad zich aan bij dit voorontwerp van decreet en beklemt toont hij het belang van een snelle ratificatieprocedure. Het komt de Raad voor dat België alvast goed van start ging door op 3 december 2008, de dag waarop de CCM in Oslo werd opengesteld voor ondertekening, als één van de eerste landen het verdrag te ondertekenen. De Raad spoort aan om dit dossier nog onder deze Vlaamse legislatuur af te ronden zodat België zich kan plaatsen bij de eerste dertig ratificaties die nodig zijn om de CCM in werking te laten treden. Tevens dient de Vlaamse overheid afspraken te maken met de federale overheid inzake rapportage en vertegenwoordiging, zoals hoger aangegeven.

Door de sterk verwoorde CCM en het grote aantal goedkeuringen – waarvan ongeveer 50% producenten, bezitters, gebruikers en getroffen van clustermunitie – meent de Raad dat het Verdrag inzake clustermunitie het potentieel heeft een doeltreffend internationaal instrument te zijn en de kans op burgerslachtoffers aanzienlijk verkleint. De hoger gemaakte bemerkingen betreffende een aantal punten

¹³ S. DE BETHUNE, *De Belgische wetgeving inzake clustermunitie: waar een klein land groot kan zijn*, toespraak op de studiedag over ‘wapens met submunities’ van het Studiecentrum voor Militair Recht en Oorlogsrecht i.s.m. FOD Buitenlandse Zaken, 05.03.2009.

die een weerslag op het welslagen van het verdrag kunnen hebben, vergen evenwel blijvende aandacht. Ten slotte vraagt de Raad ook aandacht voor de verdere onderhandelingen over "Protocol VI", dat samen met de CCM mogelijk tot een virtuele ban van clustermunitie kan leiden, maar de CCM niet mag uithollen.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. Wouters', written in a cursive style.

Prof. dr. Jan Wouters
Voorzitter

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

LM

KONINKRIJK BELGIË
-----ADVIES 46.373/1
VAN 21 APRIL 2009VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 3 april 2009 door de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel verzocht haar, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende instemming met het Verdrag inzake clustermunitie, opgemaakt in Dublin op 30 mei 2008", heeft het volgende advies gegeven:

CE

46.373/1

Artikel 1, lid 1, b en c, van het verdrag inzake clustermunitie, waarmee het Vlaams Parlement verzocht wordt in te stemmen, luidt:

"1. Elke Staat die Partij is, verplicht zich ertoe onder geen enkele omstandigheid:

(...)

- b. rechtstreeks of onrechtstreeks clustermunitie te ontwikkelen, te produceren, anderszins te verwerven, op te slaan, aan te houden of aan derden over te dragen;
- c. enige activiteit die op grond van dit Verdrag verboden is voor een Staat die Partij is te steunen, aan te moedigen of derden ertoe aan te zetten".

Daaruit volgt dat, inzonderheid gelet op artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 4°, en vijfde lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, ook de gewesten dienen in te stemmen met het verdrag, dat door de werkgroep gemengde verdragen in zijn vergadering van 19 september 2008 bijgevolg terecht als gemengd verdrag is gekwalificeerd¹.

¹Krachtens artikel 4 van het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen, dient de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid (ICBB), op grond van het voorstel van de werkgroep gemengde verdragen, het gemengd karakter van het verdrag vast te stellen. Uit de stukken die aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, zijn voorgelegd, blijkt niet dat aan dat vormvereiste formeel is voldaan.

LM

46.373/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT,	staatsraden,
	W. VAN VAERENBERGH,	assessor van de afdeling Wetgeving,
	M. RIGAUX,	
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. D. VAN EECKHOUTTE, adjunct-auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlands Handel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Het verdrag inzake clusterunitie, opgemaakt in Dublin op 30 mei 2008, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 30 april 2009.

*De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Institutionele Hervormingen,
Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media,
Toerisme, Havens, Landbouw,
Zeevisserij en Plattelandsbeleid,*

Kris PEETERS

*De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,*

Patricia CEYSENS

BIJLAGE:

Verdrag inzake clustermunitie,
opgemaakt in Dublin op 30 mei 2008

Verdrag inzake clustermunitie

De Staten die Partij zijn bij dit Verdrag,

Uiterst bezorgd over het feit dat de burgerbevolking en individuele burgers de voornaamste slachtoffers blijven van gewapende conflicten,

Vastbesloten voorgoed een einde te maken aan het lijden en verlies van mensenlevens dat veroorzaakt wordt door clustermunitie op het moment van het gebruik ervan, wanneer zij niet werkt zoals bedoeld of wanneer zij wordt achtergelaten,

Bezorgd dat resten van clustermunitie burgers, waaronder vrouwen en kinderen, doden of verminken, de economische en sociale ontwikkeling in de weg staan, onder andere door het verlies van middelen van bestaan, herstel en wederopbouw na conflicten belemmeren, de terugkeer van vluchtelingen en in eigen land ontheemden vertragen of beletten, van negatieve invloed kunnen zijn op nationale en internationale vredesopbouw en humanitaire hulpverlening en andere ernstige gevolgen hebben die vele jaren na het gebruik van de clustermunitie kunnen aanhouden,

Tevens *uiterst bezorgd* over de gevaren van de omvangrijke nationale voorraden clustermunitie die voor operationeel gebruik worden aangehouden en *vastbesloten* de snelle vernietiging ervan te waarborgen,

Van mening dat het noodzakelijk is op doeltreffende, gecoördineerde wijze een effectieve bijdrage te leveren aan de opgave de resten van clustermunitie overal ter wereld te verwijderen en de vernietiging ervan te waarborgen,

Tevens *vastbesloten* de volledige verwezenlijking van de rechten van alle slachtoffers van clustermunitie te waarborgen en hun inherente waardigheid *erkennend*,

Vastberaden zich tot het uiterste in te spannen om slachtoffers van clustermunitie hulp te bieden, met inbegrip van medische verzorging, revalidatie en psychologische ondersteuning, en te zorgen voor hun maatschappelijke en economische re-integratie,

Erkennend de noodzaak slachtoffers van clustermunitie hulp te bieden die toegesneden is op hun leeftijd en geslacht en daarbij rekening te houden met de bijzondere behoeften van kwetsbare groepen,

Indachtig het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap waarin onder andere wordt vereist dat de Staten die Partij zijn bij dat Verdrag zich ertoe verbinden te waarborgen dat personen met een handicap alle mensenrechten en fundamentele vrijheden op voet van gelijkheid met anderen kunnen genieten of uitoefenen,

Indachtig de noodzaak op adequate wijze de inspanningen te coördineren die in diverse fora worden verricht op het gebied van de rechten en behoeften van slachtoffers van verschillende soorten wapens, en *vastbesloten* discriminatie onder slachtoffers van verschillende soorten wapens te vermijden,

Opnieuw bevestigend dat in gevallen waarin niet wordt voorzien door dit Verdrag of door andere internationale overeenkomsten burgers en strijdkrachten beschermd blijven door en onderworpen

blijven aan de beginselen van het internationale recht die voortvloeien uit de gevestigde gebruiken, de beginselen van menselijkheid en de eisen van het openbare rechtsbewustzijn,

Vastbesloten dat het gewapende groepen die zich onderscheiden van de strijdkrachten van een Staat onder geen enkele omstandigheid is toegestaan deel te nemen aan enige activiteit die verboden is voor een Staat die Partij is bij dit Verdrag,

Verwelkomend de zeer brede internationale steun voor de internationale norm houdende een verbod op antipersoneelmijnen, als vervat in het Verdrag van 1997 inzake het verbod van het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van antipersoneelmijnen en inzake de vernietiging van deze wapens,

Tevens verwelkomend de aanneming van het Protocol inzake ontplofbare oorlogsresten, als bijlage bij het Verdrag inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig leed te veroorzaken of een niet-onderscheidende werking te hebben, en de inwerkingtreding ervan op 12 november 2006, en de *wens uitsprekend* de bescherming van burgers tegen de gevolgen van resten van clustermunitie in postconflictsituaties uit te breiden,

Tevens indachtig Resolutie 1325 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties inzake vrouwen, vrede en veiligheid en Resolutie 1612 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties inzake kinderen in gewapende conflicten,

Voorts *verwelkomend* de stappen die de afgelopen jaren in nationaal, regionaal en mondiaal verband zijn genomen met het oog op het verbieden, beperken of opschorten van het gebruik, de aanleg van voorraden, de productie en de overdracht van clustermunitie,

Benadrukkend de rol van het rechtsbewustzijn bij de bevordering van de beginselen van menselijkheid zoals dat blijkt uit de wereldwijde oproep een einde te maken aan het door clustermunitie veroorzaakte lijden en *erkennend* de inspanningen daartoe verricht door de Verenigde Naties, het Internationaal Comité van het Rode Kruis, de Clustermunitiecoalitie en tal van andere niet-gouvernementele organisaties wereldwijd,

Opnieuw bevestigend de Verklaring van de Conferentie van Oslo over clustermunitie waarin de Staten onder andere de ernstige gevolgen van het gebruik van clustermunitie onderkennen en zich ertoe verbonden in 2008 een juridisch bindende overeenkomst te sluiten waarin het gebruik, de productie, de overdracht en de aanleg van voorraden van clustermunitie die burgers onaanvaardbaar letsel toebrengt verboden zouden worden en waarin een kader voor samenwerking en bijstand zou worden vastgesteld ter waarborging van adequate zorg voor en revalidatie van slachtoffers, het ruimen van getroffen gebieden, voorlichting op het gebied van risicobeperking en de vernietiging van voorraden,

Benadrukkend dat het wenselijk is de participatie van alle Staten bij dit Verdrag te bewerkstelligen en *vastbesloten* zich niet-aflatend in te zetten voor de universele en volledige tenuitvoerlegging ervan,

Zich baserend op de beginselen en regels van het internationaal humanitair recht, met name het beginsel dat het recht van de partijen bij een gewapend conflict ten aanzien van de keuze van de methoden en middelen niet onbegrensd is, en de regel dat de partijen bij een conflict te allen tijde onderscheid dienen te maken tussen de burgerbevolking en de strijdkrachten en tussen burgerobjecten en militaire doelen en hun operaties dientengevolge uitsluitend tegen militaire doelen dienen te richten, de regel dat bij het uitvoeren van militaire operaties voortdurend zal worden getracht de burgerbevolking, burgers en burgerobjecten te sparen en de regel dat de burgerbevolking en

individuele burgers algemene bescherming genieten tegen de gevaren die voortvloeien uit militaire operaties,

ZIJN het volgende **OVEREENGEKOMEN**:

Artikel 1

Algemene verplichtingen en werkingssfeer

1. Elke Staat die Partij is, verplicht zich ertoe onder geen enkele omstandigheid:
 - a. clustermunitie te gebruiken;
 - b. rechtstreeks of onrechtstreeks clustermunitie te ontwikkelen, te produceren, anderszins te verwerven, op te slaan, aan te houden of aan derden over te dragen;
 - c. enige activiteit die op grond van dit Verdrag verboden is voor een Staat die Partij is te steunen, aan te moedigen of derden ertoe aan te zetten.
2. Het eerste lid van dit artikel is van overeenkomstige toepassing op explosieve kleine bommen die specifiek ontworpen zijn om vanuit aan luchtvaartuigen bevestigde houders te worden verspreid of te worden losgelaten.
3. Dit Verdrag is niet van toepassing op mijnen.

Artikel 2

Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van dit Verdrag:

1. wordt verstaan onder “**slachtoffers van clustermunitie**” alle personen die als gevolg van het gebruik van clustermunitie zijn gedood of fysiek of psychisch letsel hebben opgelopen, economische verliezen hebben geleden, maatschappelijk zijn uitgesloten of die bij de verwezenlijking van hun rechten ernstig zijn belemmerd. Tot deze slachtoffers behoren de personen die rechtstreeks de gevolgen van clustermunitie hebben ondervonden alsmede hun getroffen familie en gemeenschap;
2. wordt verstaan onder “**clustermunitie**” conventionele munitie die ontworpen is om explosieve submunities die elk minder wegen dan 20 kilogram te verspreiden of los te laten en omvat mede deze explosieve submunities. Het volgende wordt er niet onder verstaan:
 - a. munitie of submunitie die is ontwikkeld om vuursignalen, rook, pyrotechnische effecten of antiradarsneeuw af te geven of munitie die uitsluitend voor luchtafweer is ontworpen;
 - b. munitie of submunitie die is ontworpen om elektrische of elektronische effecten te bereiken;

- c. munitie die, teneinde niet-onderscheidende effecten binnen het gebied en de risico's van onontplofte submunities te vermijden, alle onderstaande kenmerken bezit:
- i. elk stuk munitie bevat minder dan tien explosieve submunities;
 - ii. elke explosieve submunitie weegt meer dan vier kilogram;
 - iii. elke explosieve submunitie is ontworpen om een enkel object (het doel) te detecteren en aan te vallen;
 - iv. elke explosieve submunitie is uitgerust met een elektronisch zelfvernietigingsmechanisme;
 - v. elke explosieve submunitie is uitgerust met een elektronisch zelfdeactivatiemechanisme;

3. wordt verstaan onder “**explosieve submunitie**” conventionele munitie die wordt verspreid of losgelaten door een stuk clustermunitie en functioneel ontworpen is om een explosieve lading te doen ontploffen voorafgaande aan, op het moment van, of na de inslag;

4. wordt verstaan onder “**weigerende clustermunitie**” clustermunitie die is afgevuurd, afgeworpen, gelanceerd, afgeschoten of anderszins is gelost en die haar explosieve submunities had moeten verspreiden of loslaten maar dat verzuimd heeft;

5. wordt verstaan onder “**onontplofte submunitie**” explosieve submunitie die is verspreid of losgelaten door, of anderszins is losgekomen van, clustermunitie en tot ontploffing had moeten komen maar dat verzuimd heeft;

6. wordt verstaan onder “**achtergelaten clustermunitie**” clustermunitie of explosieve submunitie die niet is gebruikt en die is achtergelaten of gedumpt en niet meer onder de zeggenschap valt van de partij die deze heeft achtergelaten of gedumpt;

Deze achtergelaten clustermunitie of explosieve submunitie kan al dan niet voor gebruik zijn voorbereid;

7. wordt verstaan onder “**resten van clustermunitie**” weigerende clustermunitie, achtergelaten clustermunitie, onontplofte submunitie en onontplofte kleine bommen;

8. wordt verstaan onder “**overdracht**” naast de fysieke verplaatsing van clustermunitie naar of van het grondgebied van een staat, de overdracht van het eigendomsrecht en van de zeggenschap over de clustermunitie, maar niet de overdracht van een grondgebied waarop de resten van clustermunitie zich bevinden;

9. wordt verstaan onder “**zelfvernietigingsmechanisme**” een automatisch mechanisme dat naast het primaire ontstekingsmechanisme in de munitie is opgenomen en zorgt voor de vernietiging van de munitie waarin het is opgenomen;

10. wordt verstaan onder “**zelfdeactivering**” het automatisch buiten werking stellen van munitie door middel van onomkeerbare uitputting van een onderdeel, bijvoorbeeld een batterij, dat essentieel is voor het functioneren van de munitie;

11. wordt verstaan onder “**een door clustermunition getroffen gebied**” een gebied waarvan bekend is of ten aanzien waarvan het vermoeden bestaat dat er resten van clustermunition liggen;
12. wordt verstaan onder “**mijn**” een stuk munition geplaatst onder, op of vlak boven de grond of ander oppervlak en ontworpen om te exploderen door de aanwezigheid of nabijheid van of het contact met een persoon of voertuig;
13. wordt verstaan onder “**explosieve kleine bom**” een stuk conventionele munition, dat minder dan 20 kilogram weegt, geen eigen aandrijving heeft en dat, teneinde zijn taak uit te voeren, wordt verspreid of losgelaten vanuit een houder en functioneel ontworpen is om een explosieve lading te laten ontploffen voorafgaand aan, op het moment van, of na de inslag;
14. wordt verstaan onder “**houder**” een container die ontworpen is om explosieve kleine bommen te verspreiden of los te laten en die op het moment van verspreiding of loslaten aan een luchtvaartuig bevestigd is;
15. wordt verstaan onder “**onontploffte kleine bom**” een explosieve kleine bom die is verspreid, losgelaten of anderszins is gelost uit een houder en tot ontploffing had moeten komen maar dat verzuimd heeft.

Artikel 3

Opslag en vernietiging van voorraden

1. Elke Staat die Partij is, draagt, in overeenstemming met de nationale regelgeving, zorg voor het afscheiden van alle clustermunition die onder zijn rechtsmacht en zeggenschap valt van de munition voor operationele inzet en voor het markeren ervan voor vernietiging.
2. Elke Staat die Partij is, verbindt zich ertoe alle in het eerste lid van dit artikel bedoelde clustermunition zo snel als mogelijk is, evenwel uiterlijk acht jaar nadat dit Verdrag voor die Staat die Partij is in werking is getreden, te vernietigen of de vernietiging ervan te waarborgen. Elke Staat die Partij is, verbindt zich ertoe te waarborgen dat de vernietigingsmethoden voldoen aan de toepasselijke internationale normen voor de bescherming van de volksgezondheid en het milieu.
3. Indien een Staat die Partij is meent niet in staat te zijn alle in het eerste lid van dit artikel bedoelde clustermunition te vernietigen of de vernietiging ervan te waarborgen binnen acht jaar nadat het Verdrag voor die Partij in werking is getreden, kan hij bij een Vergadering van de Staten die Partij zijn of bij een Toetsingsconferentie een verzoek indienen om de termijn voor het voltooiën van de vernietiging van dergelijke clustermunition met ten hoogste vier jaar te verlengen. In uitzonderlijke omstandigheden mag een Staat die Partij is om aanvullende verlengingen van ten hoogste vier jaar verzoeken. De gevraagde verlengingen mogen het aantal jaren dat deze Staat die Partij is strikt genomen nodig heeft om aan zijn verplichtingen ingevolge het tweede lid van dit artikel te voldoen niet overschrijden.
4. Elk verzoek om verlenging dient het volgende te omvatten:
 - a. de duur van de voorgestelde verlenging;
 - b. een gedetailleerde uitleg van de redenen voor de voorgestelde verlenging, met inbegrip van de financiële en technische middelen waarover de Staat die Partij is kan

beschikken of die hij nodig heeft voor de vernietiging van alle in het eerste lid van dit artikel bedoelde clustermunities en, wanneer van toepassing, de uitzonderlijke omstandigheden die deze verlenging rechtvaardigen;

- c. een plan waarin wordt aangegeven hoe de vernietiging van de voorraden zal plaatsvinden en wanneer deze zal zijn voltooid.
 - d. de hoeveelheden en soorten clustermunities en explosieve submunities die worden aangehouden op het moment waarop dit Verdrag voor die Staat die Partij is in werking treedt en alle andere clustermunities of explosieve submunities die na de inwerkingtreding wordt ontdekt;
 - e. de hoeveelheden en soorten clustermunities en explosieve submunities die tijdens de in het tweede lid van dit artikel bedoelde termijn zijn vernietigd;
- en
- f. de hoeveelheden en soorten clustermunities en explosieve submunities die nog vernietigd dienen te worden tijdens de voorgestelde verlenging en de hoeveelheid die naar verwachting jaarlijks vernietigd zal worden.

5. De Vergadering van de Staten die Partij zijn of de Toetsingsconferentie beoordeelt, rekening houdend met de in het vierde lid van dit artikel bedoelde factoren, het verzoek en besluit met een meerderheid van de stemmen van de Staten die Partij zijn die aanwezig zijn en hun stem uitbrengen of het verzoek om verlenging wordt gehonoreerd. De Staten die Partij zijn kunnen besluiten een kortere verlenging toe te staan dan waarom werd verzocht en kunnen benchmarks voor de verlenging voorstellen, al naargelang van toepassing. Een verzoek om verlenging wordt ten minste negen maanden voor de Vergadering van de Staten die Partij zijn of de Toetsingsconferentie waar het verzoek zal worden behandeld ingediend.

6. Niettegenstaande de bepalingen van artikel 1 van dit Verdrag is het toegestaan een beperkt aantal stuks clustermunities en explosieve submunities aan te houden of te verwerven ten behoeve van ontwikkeling en training op het gebied van technieken voor het opsporen, ruimen of vernietigen van clustermunities en explosieve submunities, of voor het ontwikkelen van tegenmaatregelen met betrekking tot clustermunities. De hoeveelheid explosieve submunities die wordt aangehouden of verworven mag niet groter zijn dan hetgeen voor deze doeleinden strikt noodzakelijk is.

7. Niettegenstaande de bepalingen van artikel 1 van dit Verdrag is het toegestaan clustermunities aan een andere Staat die Partij is over te dragen ten behoeve van vernietiging of ten behoeve van de in het zesde lid van dit artikel omschreven doeleinden.

8. Staten die Partij zijn die clustermunities of explosieve submunities aanhouden, verwerven of overdragen ten behoeve van de in het zesde en zevende lid van dit artikel omschreven doeleinden dienen een gedetailleerd rapport in van het geplande en feitelijke gebruik van deze clustermunities en explosieve submunities alsmede hun type, hoeveelheid en partijnummers. Indien clustermunities of explosieve submunities ten behoeve van deze doeleinden aan een andere Staat die Partij is wordt overgedragen dient het rapport een verwijzing naar de ontvangende partij te omvatten. Een dergelijk rapport wordt opgesteld voor ieder jaar waarin een Staat die Partij is clustermunities of explosieve submunities aanhoudt, verwerft of overdraagt en dient uiterlijk 30 april van het daaropvolgende jaar bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties te worden ingediend.

Artikel 4*Ruiming en vernietiging van resten van clustermunie en voorlichting op het gebied van risicobeperking*

1. Elke Staat die Partij is, verplicht zich ertoe resten van clustermunie in door clustermunie getroffen gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen te ruimen en te vernietigen of de ruiming en vernietiging ervan te waarborgen op de navolgende wijze:

a. Wanneer resten van clustermunie zich bevinden in gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen op de datum waarop het Verdrag voor die Staat die Partij is in werking treedt, dienen de ruiming en vernietiging zo spoedig mogelijk te worden voltooid, evenwel uiterlijk tien jaar na deze datum;

b. Wanneer, nadat dit Verdrag voor die Staat die Partij is in werking is getreden, clustermunie resten van clustermunie is geworden die zich bevinden in gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen, dienen de ruiming en vernietiging zo spoedig mogelijk te worden voltooid, evenwel uiterlijk tien jaar na het beëindigen van de daadwerkelijke vijandigheden gedurende welke dergelijke clustermunie resten van clustermunie werd; en

c. Na het nakomen van een van de in de onderdelen a en b van dit lid vervatte verplichtingen, legt de Staat die Partij is een verklaring van naleving af aan de volgende Vergadering van de Staten die Partij zijn.

2. Bij het nakomen van zijn verplichtingen ingevolge het eerste lid van dit artikel, neemt elke Staat die Partij is zo spoedig mogelijk de volgende maatregelen en houdt daarbij rekening met de bepalingen van artikel 6 van dit Verdrag inzake internationale samenwerking en bijstand:

a. het onderzoeken, vaststellen en vastleggen van het gevaar dat gevormd wordt door resten van clustermunie, waarbij al het mogelijke wordt gedaan om alle door clustermunie getroffen gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen te identificeren;

b. het vaststellen van en prioriteiten toekennen aan behoeften in termen van markering, burgerbescherming, ruiming en vernietiging en het nemen van stappen om middelen vrij te maken en een nationaal plan te ontwikkelen om deze activiteiten uit te voeren, daarbij gebruikmakend, wanneer van toepassing, van bestaande structuren, ervaringen en methoden;

c. het nemen van alle mogelijke stappen om te waarborgen dat alle door clustermunie getroffen gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen worden gemarkeerd, gemonitord en met hekken of andere middelen worden afgezet teneinde ervoor te zorgen dat deze gebieden onmogelijk door burgers kunnen worden betreden. Bij het markeren van gebieden ten aanzien waarvan het vermoeden bestaat dat zij gevaarlijk zijn dienen waarschuwingsborden te worden gebruikt op basis van markeringsmethoden die voor de getroffen gemeenschap gemakkelijk herkenbaar zijn. Borden en andere markeringen van de omtrek van gevaarlijke gebieden dienen voor zover mogelijk zichtbaar, leesbaar, duurzaam en tegen omgevingsinvloeden bestand te zijn en dienen duidelijk te maken aan welke zijde van de gemarkeerde grens het door clustermunie getroffen gebied ligt en welke zijde als veilig wordt beschouwd;

- d. het ruimen en vernietigen van alle resten van clustermunition in de gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen; en
 - e. het geven van voorlichting op het gebied van risicobeperking om de burgers die in of in de nabijheid van door clustermunition getroffen gebieden wonen bewust te maken van de gevaren van dergelijke resten.
3. Bij het uitvoeren van de in het tweede lid van dit artikel bedoelde activiteiten, houdt elke Staat die Partij is rekening met de internationale normen, met inbegrip van de International Mine Action Standards (internationale normen met betrekking tot mijnen).
4. Dit lid is van toepassing in gevallen waarin clustermunition door een Staat die Partij is is gebruikt of is achtergelaten voordat dit Verdrag voor die Staat die Partij is in werking trad en resten van clustermunition is geworden die zich bevinden in gebieden die onder de rechtsmacht of zeggenschap vallen van een andere Staat die Partij is op het moment waarop dit Verdrag voor laatstgenoemde Staat in werking trad.
- a. In dergelijke gevallen wordt de eerstgenoemde Staat die Partij is, nadat dit Verdrag voor beide Staten die Partij zijn in werking is getreden, ten eerste aangemoedigd de laatstgenoemde Staat die Partij is onder andere technische, financiële, materiële en personele ondersteuning te bieden, hetzij bilateraal, hetzij door een door beide partijen overeengekomen derde partij, waaronder via de organen van de Verenigde Naties of andere relevante organisaties, teneinde het markeren, ruimen en vernietigen van dergelijke resten van clustermunition te vergemakkelijken.
 - b. Dergelijke ondersteuning omvat, wanneer beschikbaar, informatie over de typen en hoeveelheden clustermunition die zijn gebruikt, nauwkeurige locaties van clustermunition-inslagen en gebieden waarvan bekend is dat er zich resten van clustermunition bevinden.
5. Indien een Staat die Partij is meent niet in staat te zijn binnen tien jaar nadat dit Verdrag voor die Staat die Partij is in werking is getreden de in het eerste lid van dit artikel bedoelde resten van clustermunition te ruimen en te vernietigen of de ruiming en vernietiging ervan te waarborgen, kan hij een verzoek indienen bij de Vergadering van de Staten die Partij zijn of bij een Toetsingsconferentie voor een verlenging van de uiterste termijn voor het voltooien van de ruiming en vernietiging van dergelijke resten van clustermunition met een tijdvak van ten hoogste vijf jaar. De gevraagde verlenging mag het aantal jaren dat deze Staat die Partij strikt genomen nodig heeft om aan zijn verplichtingen ingevolge van het eerste lid van dit artikel te voldoen niet overschrijden.
6. Een verzoek om verlenging dient te worden ingediend bij een Vergadering van de Staten die Partij zijn of bij een Toetsingsconferentie voordat het in het eerste lid van dit artikel genoemde tijdvak voor die Staat die Partij is verstrijkt. Elk verzoek dient ten minste negen maanden voor aanvang van de Vergadering van de Staten die Partij zijn of de Toetsingsconferentie waarop het verzoek wordt besproken te worden ingediend. Elk verzoek dient het volgende te omvatten:
- a. de duur van de voorgestelde verlenging;
 - b. een gedetailleerde uitleg van de redenen voor de verlenging, met inbegrip van de financiële en technische middelen waarover de Staat die Partij is kan beschikken en

die hij nodig heeft voor de ruiming en vernietiging van alle resten van clustermunition gedurende de voorgestelde verlenging;

- c. de voorbereiding van toekomstige werkzaamheden en de stand van de reeds uitgevoerde werkzaamheden in het kader van nationale (mijn)ruimingsprogramma's gedurende het in het eerste lid van dit artikel bedoelde eerste tijdvak van tien jaar en eventuele verlengingen daarna;
- d. het totale gebied waar zich op het tijdstip waarop dit Verdrag voor die Staat die Partij is in werking trad resten van clustermunition bevonden en eventuele aanvullende gebieden met resten van clustermunition die na de inwerkingtreding zijn ontdekt;
- e. het totale gebied met resten van clustermunition dat sinds de inwerkingtreding van dit Verdrag is geruimd;
- f. het totale gebied met resten van clustermunition dat gedurende de voorgestelde verlenging nog dient te worden geruimd;
- g. de omstandigheden die de Staat die Partij is hebben belet alle resten van clustermunition in de gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen te vernietigen gedurende het in het eerste lid van dit artikel bedoelde eerste tijdvak van tien jaar en de omstandigheden die mogelijk een beletsel vormen tijdens de voorgestelde verlenging;
- h. de humanitaire, sociale, economische en milieugevolgen van de voorgestelde verlenging; en
- i. alle overige informatie die voor de aanvraag van de voorgestelde verlenging relevant is.

7. De Vergadering van de Staten die Partij zijn of de Toetsingsconferentie, rekening houdend met de in het zesde lid van dit artikel bedoelde factoren, waaronder de gerapporteerde hoeveelheden resten van clustermunition, beoordeelt het verzoek en besluit met een meerderheid van de stemmen van de Staten die Partij zijn die aanwezig zijn en hun stem uitbrengen of de verlenging wordt toegestaan. De Staten die Partij zijn, kunnen besluiten een kortere verlenging toe te staan dan die waarom werd verzocht en kunnen benchmarks voor de verlenging voorstellen, al naargelang van toepassing.

8. Na indiening van een nieuw verzoek, in overeenstemming met het vijfde, zesde en zevende lid van dit artikel, kan nogmaals een verlenging worden toegestaan van ten hoogste vijf jaar. Het door een Staat die Partij is ingediende verzoek om aanvullende verlenging dient te worden vergezeld van relevante aanvullende informatie over hetgeen is ondernomen tijdens de vorige verlenging die ingevolge dit artikel werd verleend.

Artikel 5

Slachtofferhulp

1. Elke Staat die Partij is, verleent slachtoffers van clustermunition in gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen, in overeenstemming met het van toepassing zijnde internationale

humanitaire recht en het internationale recht inzake de mensenrechten, op adequate wijze hulp die toegesneden is op de leeftijd en het geslacht van de slachtoffers, met inbegrip van medische verzorging, revalidatie en psychologische ondersteuning, en draagt zorg voor hun maatschappelijke en economische integratie. Elke Staat die Partij is, stelt alles in het werk om betrouwbare relevante gegevens te verzamelen met betrekking tot slachtoffers van clustermunitie.

2. Bij het nakomen van zijn verplichtingen ingevolge het eerste lid van dit artikel onderneemt elke Staat die Partij is het volgende:

- a. vaststellen van de behoeften van slachtoffers van clustermunitie;
- b. ontwikkelen, implementeren en handhaven van de nodige nationale wetten en beleidsmaatregelen;
- c. uitwerken van een nationaal plan en budget, met inbegrip van tijdpaden om deze activiteiten uit te voeren, met het oog op de opname ervan in bestaande nationale kaders en mechanismen met betrekking tot handicaps, ontwikkeling en mensenrechten, waarbij de specifieke rol en bijdrage van de relevante actoren worden gerespecteerd;
- d. nemen van stappen om nationale en internationale middelen vrij te maken;
- e. voorkomen van discriminatie jegens slachtoffers van clustermunitie of onderscheid tussen slachtoffers van clustermunitie en personen die door andere oorzaken gewond of gehandicapt zijn geraakt; verschillen in behandeling dienen uitsluitend gebaseerd te zijn op medische, psychologische of sociaaleconomische behoeften of behoeften op het gebied van revalidatie;
- f. nauw overleg voeren met slachtoffers van clustermunitie en hen en hun vertegenwoordigende organisaties actief betrekken;
- g. aanwijzen van een aanspreekpunt binnen de overheid voor het coördineren van de zaken die verband houden met de uitvoering van dit artikel; en
- h. streven naar het opnemen van relevante richtlijnen en goede praktijken in onder meer gebieden als medische zorg, revalidatie en psychologische ondersteuning alsmede maatschappelijke en economische integratie.

Artikel 6

Internationale samenwerking en bijstand

1. Bij de nakoming van zijn verplichtingen ingevolge dit Verdrag heeft elke Staat die Partij is het recht bijstand te vragen en te ontvangen.

2. Elke Staat die Partij is en die daartoe in staat is, verleent technische, materiële en financiële bijstand aan de Staten die Partij zijn die zijn getroffen door clustermunitie, ten behoeve van de tenuitvoerlegging van de verplichtingen uit hoofde van dit Verdrag. Deze bijstand kan onder meer worden verleend via organen van de Verenigde Naties, internationale, regionale of nationale organisaties of instellingen, niet-gouvernementele organisaties of instellingen, of op bilaterale basis.

3. Elke Staat die Partij is, verplicht zich ertoe een zo ruim mogelijke uitwisseling van uitrusting en wetenschappelijke en technische informatie inzake de toepassing van dit Verdrag te bevorderen en heeft het recht te participeren in een dergelijke uitwisseling. De Staten die Partij zijn leggen geen onredelijke beperkingen op inzake het leveren en ontvangen van uitrusting voor het ruimen en daarmee verband houdende technische informatie voor humanitaire doeleinden.

4. In aanvulling op de mogelijke verplichtingen uit hoofde van het vierde lid van artikel 4 van dit Verdrag, verleent elke Staat die Partij is en die daartoe in staat is bijstand bij het ruimen en vernietigen van resten van clustermunities en informatie inzake diverse middelen en technieken voor het ruimen van clustermunities, alsmede lijsten van deskundigen, gespecialiseerde organisaties of nationale contactpunten inzake het ruimen en vernietigen van resten van clustermunities en daarmee verband houdende activiteiten.

5. Elke Staat die Partij is en die daartoe in staat is, verleent bijstand ten behoeve van de vernietiging van voorraden clustermunities en verleent tevens bijstand bij het identificeren en vaststellen van en prioriteiten toekennen aan behoeften en praktische maatregelen op het gebied van markering, voorlichting op het gebied van risicobeperking, burgerbescherming en ruiming en vernietiging als voorzien in artikel 4 van dit Verdrag.

6. Wanneer, na de inwerkingtreding van dit Verdrag, clustermunities resten van clustermunities in gebieden die onder de rechtsmacht of zeggenschap vallen van een Staat die Partij is is geworden, verleent elke Staat die Partij is en die daartoe in staat is onmiddellijk noodhulp aan de getroffen Staat die Partij is.

7. Elke Staat die Partij is en die daartoe in staat is, verleent bijstand bij het implementeren van de in artikel 5 van dit Verdrag bedoelde verplichtingen inzake het op adequate wijze verlenen van op leeftijd en geslacht toegesneden hulp, met inbegrip van medische verzorging, revalidatie en psychologische ondersteuning, en het zorg dragen voor de maatschappelijke en economische integratie van slachtoffers van clustermunities. Deze bijstand kan onder meer worden verleend via organen van de Verenigde Naties, internationale, regionale of nationale organisaties of instellingen, het Internationaal Comité van het Rode Kruis, nationale afdelingen van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan of de internationale federatie van deze organisaties, niet-gouvernementele organisaties, of op bilaterale basis.

8. Elke Staat die Partij is en die daartoe in staat is, verleent bijstand teneinde bij te dragen aan het economisch en maatschappelijk herstel dat nodig is als gevolg van het gebruik van clustermunities in de getroffen Staten die Partij zijn.

9. Elke Staat die Partij is en die daartoe in staat is, kan bijdragen aan relevante trustfondsen teneinde het verlenen van bijstand uit hoofde van dit artikel te vergemakkelijken.

10. Elke Staat die Partij is en die bijstand vraagt en ontvangt, neemt alle passende maatregelen om de tijdige en doeltreffende uitvoering van dit Verdrag te vergemakkelijken, met inbegrip van het vergemakkelijken van de binnenkomst en het vertrek van personeel, materieel en uitrusting, op een wijze die in overeenstemming is met de nationale wet- en regelgeving, rekening houdend met internationale beste praktijken.

11. Elke Staat die Partij is, kan, met het oog op het uitwerken van een nationaal actieplan, een verzoek richten tot de organen van de Verenigde Naties, regionale organisaties, andere Staten die

Partij zijn of andere bevoegde intergouvernementele of niet-gouvernementele instellingen om zijn autoriteiten bij te staan bij het vaststellen van het volgende:

- a. de aard en de omvang van de resten van clusterminitie in gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen;
- b. de financiële en technologische middelen en mankracht die nodig zijn voor de uitvoering van het plan;
- c. de geschatte tijd die nodig is om alle resten van clusterminitie in gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen te ruimen en te vernietigen;
- d. voorlichtingsprogramma's op het gebied van risicobeperking en bewustwordingsactiviteiten om het aantal door resten van clusterminitie veroorzaakte gewonden en doden terug te dringen;
- e. hulp aan slachtoffers van clusterminitie; en
- f. de betrekkingen op het gebied van coördinatie tussen de regering van de desbetreffende Staat die Partij is en de betrokken gouvernementele, intergouvernementele of niet-gouvernementele instanties die meewerken aan de uitvoering van het plan.

12. Staten die Partij zijn en die bijstand verlenen en ontvangen overeenkomstig de bepalingen van dit artikel werken samen teneinde zorg te dragen voor de volledige en onverwijldde uitvoering van de overeengekomen bijstandprogramma's.

Artikel 7

Maatregelen ten behoeve van transparantie

1. Elke Staat die Partij is, brengt verslag uit aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties zodra dit praktisch uitvoerbaar is en in elk geval niet later dan 180 dagen nadat dit Verdrag voor die Staat die Partij is in werking is getreden, inzake:

- a. de in artikel 9 van dit Verdrag bedoelde nationale uitvoeringsmaatregelen;
- b. het totale aantal van alle typen clusterminitie zoals bedoeld in het eerste lid van artikel 3 van dit Verdrag, met inbegrip van een uitsplitsing naar type, hoeveelheid en, indien mogelijk, partijnummers van elk type;
- c. de technische kenmerken van elk type clusterminitie dat, voor zover bekend, geproduceerd is door die Staat die Partij is voordat dit Verdrag voor hem in werking trad en van elk type clusterminitie dat momenteel eigendom of in bezit is van die Staat die Partij is, waarbij, indien redelijkerwijs mogelijk, de nodige informatie wordt verstrekt ter vergemakkelijking van de identificatie en ruiming van clusterminitie; deze informatie dient minimaal te bestaan uit de afmetingen, ontstekingsmechanismen, explosieve inhoud, inhoud aan metalen, kleurenfoto's en andere gegevens die het ruimen van resten van clusterminitie kunnen vergemakkelijken;

- d. de stand en voortgang van de programma's voor de conversie of ontmanteling van productiefaciliteiten voor clustermunities;
- e. de stand en voortgang van programma's voor de vernietiging, in overeenstemming met artikel 3 van dit Verdrag, van clustermunities, met inbegrip van explosieve submunities, met nauwkeurige informatie over de te gebruiken vernietigingsmethoden, de ligging van alle vernietigingslocaties en de toepasselijke veiligheids- en milieunormen die dienen te worden gehanteerd;
- f. de typen en hoeveelheden clustermunities, met inbegrip van explosieve submunities, die in overeenstemming met artikel 3 van dit Verdrag zijn vernietigd, met inbegrip van nauwkeurige informatie over de gebruikte vernietigingsmethoden, de ligging van de vernietigingslocaties en de toepasselijke veiligheids- en milieunormen die zijn gehanteerd;
- g. de voorraden clustermunities, met inbegrip van explosieve submunities, ontdekt na melding van de voltooiing van het in onderdeel e van dit lid bedoelde programma, alsmede plannen voor de vernietiging daarvan in overeenstemming met artikel 3 van dit Verdrag;
- h. voor zover mogelijk, de omvang en locatie van alle door clustermunities getroffen gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen, met inbegrip van zo nauwkeurig mogelijke informatie betreffende het type en aantal van elk soort resten van clustermunities in elk getroffen gebied en het tijdstip waarop zij zijn gebruikt;
- i. de stand en voortgang van programma's voor het ruimen en vernietigen van alle typen en hoeveelheden resten van clustermunities die zijn geruimd en vernietigd in overeenstemming met artikel 4 van dit Verdrag, met inbegrip van de omvang en locatie van het door clustermunities getroffen gebied dat is geruimd en een uitsplitsing naar de hoeveelheid van elk type restant van clustermunities dat is geruimd en vernietigd;
- j. de maatregelen die genomen zijn om voorlichting over risicobeperking te geven en in het bijzonder om de burgers die wonen in door clustermunities getroffen gebieden die onder zijn rechtsmacht of zeggenschap vallen onverwijd en op doeltreffende wijze te waarschuwen;
- k. de stand en voortgang van de uitvoering van zijn verplichtingen ingevolge artikel 5 van dit Verdrag inzake het verlenen van op leeftijd en geslacht toegesneden hulp aan slachtoffers van clustermunities, met inbegrip van medische verzorging, revalidatie en psychologische ondersteuning, het zorg dragen voor hun maatschappelijke en economische integratie en het verzamelen van betrouwbare relevante gegevens over slachtoffers van clustermunities;
- l. de namen en contactgegevens van de instellingen die bevoegd zijn informatie te verstrekken en de in dit lid beschreven maatregelen uit te voeren;
- m. de omvang van de nationale middelen, financieel, materieel of in natura, die zijn bestemd voor de uitvoering van de artikelen 3, 4 en 5 van dit Verdrag; en

- n. de omvang, soorten en bestemmingen van de internationale samenwerking en bijstand die uit hoofde van artikel 6 van dit Verdrag worden geleverd.
2. De overeenkomstig het eerste lid van dit artikel verstrekte informatie wordt jaarlijks bijgewerkt door de Staten die Partij zijn en heeft betrekking op het voorgaande kalenderjaar; de informatie wordt uiterlijk op 30 april van elk jaar ter kennis gebracht van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties.
3. De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties doet alle ontvangen rapporten toekomen aan de Staten die Partij zijn.

Artikel 8

Vergemakkelijking en opheldering met betrekking tot de naleving

1. De Staten die Partij zijn, komen overeen met elkaar overleg te plegen en samen te werken met betrekking tot de uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag en zich gezamenlijk in een geest van samenwerking in te spannen voor de vergemakkelijking van de naleving van de verplichtingen die uit hoofde van dit Verdrag rusten op de Staten die Partij zijn.
2. Indien een of meer Staten die Partij zijn kwesties met betrekking tot de naleving van de bepalingen van dit Verdrag door een andere Staat die Partij is, wensen op te helderen en op te lossen, kunnen zij via de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties bij die Staat die Partij is, een verzoek om opheldering daarvan indienen. Een dergelijk verzoek dient vergezeld te gaan van alle relevante informatie. Elke Staat die Partij is, onthoudt zich van het indienen van ongegronde verzoeken om opheldering en er wordt voor gezorgd dat er geen misbruik gemaakt wordt. Een Staat die Partij is en die een verzoek om opheldering ontvangt, levert, via de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, binnen 28 dagen aan de verzoekende Staat die Partij is alle informatie die kan bijdragen aan de opheldering van de zaak.
3. Indien de verzoekende Staat die Partij is niet binnen die termijn een antwoord heeft ontvangen via de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, of oordeelt dat het antwoord op het verzoek om opheldering onbevredigend is, kan hij de zaak via de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties voorleggen aan de eerstvolgende Vergadering van de Staten die Partij zijn. De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties doet dit verzoek tot voorlegging tezamen met alle op het verzoek om opheldering betrekking hebbende relevante informatie toekomen aan alle Staten die Partij zijn. Al deze informatie wordt aan de aangezochte Staat die Partij is voorgelegd, die het recht heeft hierop te antwoorden.
4. Hangende de bijeenroeping van een Vergadering van de Staten die Partij zijn, kan elk van de betrokken Staten die Partij zijn de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties verzoeken zijn goede diensten uit te oefenen ter vergemakkelijking van de gevraagde opheldering.
5. Wanneer een zaak uit hoofde van het derde lid van dit artikel aan haar is voorgelegd, stelt de Vergadering van de Staten die Partij zijn eerst vast of deze verder zal worden bestudeerd, rekening houdend met alle informatie die is voorgelegd door de betrokken Staten die Partij zijn. Indien de Vergadering van de Staten die Partij zijn besluit de zaak verder te bestuderen kan zij de betrokken Staten die Partij zijn maatregelen en middelen voorstellen om de zaak in kwestie verder te verhelderen of op te lossen, met inbegrip van het initiëren van passende procedures in overeenstemming met het internationale recht. Wanneer wordt vastgesteld dat het probleem in

kwestie te wijten is aan omstandigheden buiten de macht van de aangezochte Staat die Partij is, kan de Vergadering van de Staten die Partij zijn passende maatregelen aanbevelen, met inbegrip van de in artikel 6 van dit Verdrag bedoelde samenwerkingsmaatregelen.

6. Naast de in het tweede tot en met vijfde lid van dit artikel voorziene procedures kan de Vergadering van de Staten die Partij zijn besluiten tot het aannemen van door haar passend geachte andere algemene procedures of specifieke mechanismen voor opheldering met betrekking tot de naleving, met inbegrip van feiten, en oplossing van zaken van niet-naleving van de bepalingen van dit Verdrag.

Artikel 9

Nationale uitvoeringsmaatregelen

Elke Staat die Partij is, neemt alle passende wettelijke, administratieve en andere maatregelen om dit Verdrag uit te voeren, met inbegrip van het opleggen van strafrechtelijke sancties, teneinde het ondernemen van ingevolge dit Verdrag voor een Staat die Partij is verboden activiteiten door personen of op grondgebied dat onder zijn rechtsmacht of zeggenschap valt, te voorkomen en tegen te gaan.

Artikel 10

Beslechting van geschillen

1. Indien tussen twee of meer Staten die Partij zijn een geschil rijst met betrekking tot de uitlegging of toepassing van dit Verdrag plegen de betrokken Staten die Partij zijn met elkaar overleg teneinde het geschil te beslechten door middel van onderhandelingen of op een andere door hen te kiezen vreedzame wijze, met inbegrip van een beroep op de Vergadering van de Staten die Partij zijn en voorlegging van het geschil aan het Internationale Gerechtshof overeenkomstig het statuut van het Hof.

2. De Vergadering van de Staten die Partij zijn kan met alle door haar nodig geachte middelen een bijdrage leveren aan de beslechting van het geschil, met inbegrip van het aanbieden van haar goede diensten, het oproepen van de desbetreffende Staten die Partij zijn aan te vangen met de procedure van hun keuze voor de beslechting van het geschil en het aanbevelen van een termijn voor een overeengekomen procedure.

Artikel 11

Vergaderingen van de Staten die Partij zijn

1. De Staten die Partij zijn komen regelmatig in vergadering bijeen teneinde zaken te bestuderen die betrekking hebben op de toepassing of uitvoering van dit Verdrag, met inbegrip van:

- a. het functioneren en de status van dit Verdrag;
- b. zaken die voortkomen uit de rapporten die ingevolge dit Verdrag worden ingediend;

- c. internationale samenwerking en bijstand in overeenstemming met artikel 6 van dit Verdrag;
- d. de ontwikkeling van technologieën voor het ruimen van resten van clustermunities;
- e. de door de Staten die Partij zijn ingediende verzoeken ingevolge de artikelen 8 en 10 van dit Verdrag; en
- f. verzoeken van de Staten die Partij zijn zoals voorzien in de artikelen 3 en 4 van dit Verdrag.

2. De eerste Vergadering van Staten die Partij zijn wordt binnen één jaar na de inwerkingtreding van dit Verdrag bijeengeroepen door de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties. De volgende vergaderingen worden door de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties jaarlijks bijeengeroepen, tot aan de eerste Toetsingsconferentie.

3. Staten die geen Partij zijn bij dit Verdrag, alsmede de Verenigde Naties, andere relevante internationale organisaties of instellingen, regionale organisaties, het Internationaal Comité van het Rode Kruis, de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halvemaanverenigingen en relevante niet-gouvernementele organisaties kunnen worden uitgenodigd deze vergaderingen als waarnemers bij te wonen, in overeenstemming met het aangenomen Reglement van Orde.

Artikel 12

Toetsingsconferenties

1. Vijf jaar na de inwerkingtreding van dit Verdrag roept de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties een Toetsingsconferentie bijeen. Volgende Toetsingsconferenties worden door de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties bijeengeroepen op verzoek daartoe door een of meer Staten die Partij zijn, met dien verstande dat het tijdvak tussen de toetsingsconferenties in geen geval korter mag zijn dan vijf jaar. Alle Staten die Partij zijn bij dit Verdrag worden uitgenodigd voor elke Toetsingsconferentie.

2. Het doel van de Toetsingsconferentie is:

- a. het toetsen van het functioneren en de status van dit Verdrag;
- b. het bespreken van de behoefte aan en het tijdvak tussen de in artikel 11, tweede lid, van dit Verdrag bedoelde volgende vergaderingen van de Staten die Partij zijn;
- c. het nemen van beslissingen ten aanzien van de in de artikelen 3 en 4 van dit Verdrag bedoelde ingediende verzoeken door Staten die Partij zijn

3. Staten die geen Partij zijn bij dit Verdrag, alsmede de Verenigde Naties, andere relevante internationale organisaties of instellingen, regionale organisaties, het Internationaal Comité van het Rode Kruis, de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halvemaanverenigingen en relevante niet-gouvernementele organisaties kunnen worden uitgenodigd elke Toetsingsconferentie als waarnemer bij te wonen, in overeenstemming met het aangenomen Reglement van Orde.

Artikel 13

Wijzigingen

1. Na de inwerkingtreding van dit Verdrag kan iedere Staat die Partij is te allen tijde voorstellen doen tot wijziging van dit Verdrag. Elk voorstel tot wijziging wordt ingediend bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, die het toezendt aan alle Staten die Partij zijn en die hun mening vraagt ten aanzien van de noodzaak een Wijzigingsconferentie bijeen te roepen teneinde het voorstel in behandeling te nemen. Indien een meerderheid van de Staten die Partij zijn de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties uiterlijk 90 dagen na de toezending van het voorstel meedeelt dat zij verdere behandeling van het voorstel steunt, roept de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties een Wijzigingsconferentie bijeen, waarvoor alle Staten die Partij zijn worden uitgenodigd.
2. Staten die geen Partij zijn bij dit Verdrag, alsmede de Verenigde Naties, andere relevante internationale organisaties of instellingen, regionale organisaties, het Internationaal Comité van het Rode Kruis, de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halvemaanverenigingen en relevante niet-gouvernementele organisaties kunnen worden uitgenodigd elke Wijzigingsconferentie als waarnemer bij te wonen, in overeenstemming met het aangenomen Reglement van Orde.
3. De Wijzigingsconferentie wordt gehouden onmiddellijk na een Vergadering van de Staten die Partij zijn of na een Toetsingsconferentie, tenzij een meerderheid van de Staten die Partij zijn verzoekt dat zij eerder wordt gehouden.
4. Alle wijzigingen van dit Verdrag worden aangenomen met een tweederdemeerderheid van de op de Wijzigingsconferentie aanwezige en hun stem uitbrengende Staten die Partij zijn. De Depositaris doet van alle aldus aangenomen wijzigingen mededeling aan de Staten die Partij zijn.
5. Een wijziging van dit Verdrag treedt ten aanzien van alle Staten die Partij zijn die deze wijziging hebben aanvaard in werking op de datum van nederlegging van de akte van aanvaarding door een meerderheid van de Staten die Partij zijn op de datum van aanneming van de wijziging. Vervolgens treedt zij ten aanzien van elke andere Staat die Partij is in werking op de datum van nederlegging van zijn akte van aanvaarding.

Artikel 14

Kosten en administratieve taken

1. De kosten van de Vergaderingen van Staten die Partij zijn, de Toetsingsconferenties en de Wijzigingsconferenties worden gedragen door de Staten die Partij zijn bij dit Verdrag en door de daaraan deelnemende Staten die geen Partij zijn bij dit Verdrag, in overeenstemming met de dienovereenkomstig aangepaste verdeelsleutel van de Verenigde Naties.
2. De door de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties ingevolge de artikelen 7 en 8 van dit Verdrag gemaakte kosten worden gedragen door de Staten die Partij zijn, in overeenstemming met de dienovereenkomstig aangepaste verdeelsleutel van de Verenigde Naties.
3. Het uitvoeren door de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties van de aan hem of haar ingevolge dit Verdrag toegewezen administratieve taken is onder voorbehoud van een passend mandaat van de Verenigde Naties.

Artikel 15*Ondertekening*

Dit Verdrag, gedaan te Dublin op 30 mei 2008, staat voor alle Staten op 3 december 2008 open ter ondertekening te Oslo en vervolgens op het Hoofdkwartier van de Verenigde Naties te New York tot de inwerkingtreding ervan.

Artikel 16*Bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding*

1. Dit Verdrag dient te worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd door de Ondertekenaars.
2. Dit Verdrag staat open voor toetreding door elke Staat die het Verdrag niet heeft ondertekend.
3. De akten van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding dienen te worden nedergelegd bij de Depositaris.

Artikel 17*Inwerkingtreding*

1. Dit Verdrag treedt in werking op de eerste dag van de zesde maand volgend op de maand waarin de dertigste akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding is nedergelegd.
2. Voor elke Staat die zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding nederlegt na de datum van de nederlegging van de dertigste akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, treedt dit Verdrag in werking op de eerste dag van de zesde maand na de datum waarop die Staat zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding heeft nedergelegd.

Artikel 18*Voorlopige toepassing*

Elke Staat kan ten tijde van de nederlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding verklaren dat hij, hangende de inwerkingtreding van dit Verdrag ten aanzien van die Staat, artikel 1 van dit Verdrag voorlopig toepast.

Artikel 19*Voorbehouden*

Er kunnen ten aanzien van de artikelen van dit Verdrag geen voorbehouden worden gemaakt.

Artikel 20*Duur en opzegging*

1. Dit Verdrag wordt voor onbepaalde tijd gesloten.
2. Elke Staat die Partij is, heeft bij de uitoefening van zijn nationale soevereiniteit het recht dit Verdrag op te zeggen. Hij geeft kennis van een dergelijke opzegging aan alle andere Staten die Partij zijn, de Depositaris en de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Deze akte van opzegging dient een volledige uiteenzetting te bevatten van de redenen voor de opzegging.
3. Een dergelijke opzegging wordt niet eerder van kracht dan zes maanden na de ontvangst van de akte van opzegging door de Depositaris. Indien evenwel na afloop van dat tijdvak van zes maanden de opzeggende Staat die Partij is betrokken is bij een gewapend conflict, wordt de opzegging niet van kracht voordat het gewapend conflict beëindigd is.

Artikel 21*Betrekkingen met Staten die geen Partij zijn bij dit Verdrag*

1. Elke Staat die Partij is, moedigt Staten die geen Partij zijn bij dit Verdrag aan dit Verdrag te bekrachtigen, te aanvaarden, goed te keuren of ertoe toe te treden, met als doel de participatie van alle Staten bij dit Verdrag te verkrijgen.
2. Elke Staat die Partij is, stelt de regeringen van alle in het derde lid van dit artikel bedoelde Staten die geen Partij zijn bij dit Verdrag in kennis van zijn verplichtingen uit hoofde van dit Verdrag, bevordert de normen die erin zijn vastgelegd en spant zich tot het uiterste in Staten die geen Partij zijn bij dit Verdrag te weerhouden van het gebruik van clustermunition.
3. Niettegenstaande de bepalingen van artikel 1 van dit Verdrag en in overeenstemming met het internationale recht, kunnen de Staten die Partij zijn, hun militair personeel of hun onderdanen, op militair gebied samenwerken en militaire operaties uitvoeren met Staten die geen Partij zijn bij dit Verdrag die mogelijk deelnemen aan activiteiten die verboden zijn voor een Staat die Partij is.
4. Niets in het derde lid van dit artikel geeft een Staat die Partij is het recht:
 - a. clustermunition te ontwikkelen, te produceren of anderszins te verwerven;
 - b. zelf voorraden clustermunition aan te leggen of clustermunition over te dragen;
 - c. zelf clustermunition te gebruiken; of
 - d. uitdrukkelijk om het gebruik van clustermunition te verzoeken in gevallen waarin de keuze van de te gebruiken munition uitsluitend bij hem ligt.

Artikel 22

Depositaris

De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties wordt hierbij aangewezen als Depositaris van dit Verdrag.

Artikel 23

Authentieke teksten

De Arabische, de Chinese, de Engelse, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst van dit Verdrag zijn gelijkelijk authentiek.

CONVENTION ON CLUSTER MUNITIONS

UNITED NATIONS
2008

CONVENTION ON CLUSTER MUNITIONS

The States Parties to this Convention,

Deeply concerned that civilian populations and individual civilians continue to bear the brunt of armed conflict,

Determined to put an end for all time to the suffering and casualties caused by cluster munitions at the time of their use, when they fail to function as intended or when they are abandoned,

Concerned that cluster munition remnants kill or maim civilians, including women and children, obstruct economic and social development, including through the loss of livelihood, impede post-conflict rehabilitation and reconstruction, delay or prevent the return of refugees and internally displaced persons, can negatively impact on national and international peace-building and humanitarian assistance efforts, and have other severe consequences that can persist for many years after use,

Deeply concerned also at the dangers presented by the large national stockpiles of cluster munitions retained for operational use and *determined* to ensure their rapid destruction,

Believing it necessary to contribute effectively in an efficient, coordinated manner to resolving the challenge of removing cluster munition remnants located throughout the world, and to ensure their destruction,

Determined also to ensure the full realization of the rights of all cluster munition victims and *recognizing* their inherent dignity,

Resolved to do their utmost in providing assistance to cluster munition victims, including medical care, rehabilitation and psychological support, as well as providing for their social and economic inclusion,

Recognizing the need to provide age- and gender-sensitive assistance to cluster munition victims and to address the special needs of vulnerable groups,

Bearing in mind the Convention on the Rights of Persons with Disabilities which, inter alia, requires that States Parties to that Convention undertake to ensure and promote the full realization of all human rights and fundamental freedoms of all persons with disabilities without discrimination of any kind on the basis of disability,

Mindful of the need to coordinate adequately efforts undertaken in various fora to address the rights and needs of victims of various types of weapons, and *resolved* to avoid discrimination among victims of various types of weapons,

Reaffirming that in cases not covered by this Convention or by other international agreements, civilians and combatants remain under the protection and authority of the principles of international law, derived from established custom, from the principles of humanity and from the dictates of public conscience,

Resolved also that armed groups distinct from the armed forces of a State shall not, under any circumstances, be permitted to engage in any activity prohibited to a State Party to this Convention,

Welcoming the very broad international support for the international norm prohibiting anti-personnel mines, enshrined in the 1997 Convention on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Anti-Personnel Mines and on Their Destruction,

Welcoming also the adoption of the Protocol on Explosive Remnants of War, annexed to the Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which May be Deemed to be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects, and its entry into force on 12 November 2006, and *wishing* to enhance the protection of civilians from the effects of cluster munition remnants in post-conflict environments,

Bearing in mind also United Nations Security Council Resolution 1325 on women, peace and security and United Nations Security Council Resolution 1612 on children in armed conflict,

Welcoming further the steps taken nationally, regionally and globally in recent years aimed at prohibiting, restricting or suspending the use, stockpiling, production and transfer of cluster munitions,

Stressing the role of public conscience in furthering the principles of humanity as evidenced by the global call for an end to civilian suffering caused by cluster munitions and *recognizing* the efforts to that end undertaken by the United Nations, the International Committee of the Red Cross, the Cluster Munition Coalition and numerous other non-governmental organizations around the world,

Reaffirming the Declaration of the Oslo Conference on Cluster Munitions, by which, inter alia, States recognized the grave consequences

caused by the use of cluster munitions and committed themselves to conclude by 2008 a legally binding instrument that would prohibit the use, production, transfer and stockpiling of cluster munitions that cause unacceptable harm to civilians, and would establish a framework for cooperation and assistance that ensures adequate provision of care and rehabilitation for victims, clearance of contaminated areas, risk reduction education and destruction of stockpiles,

Emphasizing the desirability of attracting the adherence of all States to this Convention, and *determined* to work strenuously towards the promotion of its universalization and its full implementation,

Basing themselves on the principles and rules of international humanitarian law, in particular the principle that the right of parties to an armed conflict to choose methods or means of warfare is not unlimited, and the rules that the parties to a conflict shall at all times distinguish between the civilian population and combatants and between civilian objects and military objectives and accordingly direct their operations against military objectives only, that in the conduct of military operations constant care shall be taken to spare the civilian population, civilians and civilian objects and that the civilian population and individual civilians enjoy general protection against dangers arising from military operations,

HAVE AGREED as follows:

Article 1

General obligations and scope of application

1. Each State Party undertakes never under any circumstances to:
 - (a) Use cluster munitions;
 - (b) Develop, produce, otherwise acquire, stockpile, retain or transfer to anyone, directly or indirectly, cluster munitions;
 - (c) Assist, encourage or induce anyone to engage in any activity prohibited to a State Party under this Convention.
2. Paragraph 1 of this Article applies, *mutatis mutandis*, to explosive bomblets that are specifically designed to be dispersed or released from dispensers affixed to aircraft.
3. This Convention does not apply to mines.

Article 2**Definitions**

For the purposes of this Convention:

1. **“Cluster munition victims”** means all persons who have been killed or suffered physical or psychological injury, economic loss, social marginalization or substantial impairment of the realization of their rights caused by the use of cluster munitions. They include those persons directly impacted by cluster munitions as well as their affected families and communities;

2. **“Cluster munition”** means a conventional munition that is designed to disperse or release explosive submunitions each weighing less than 20 kilograms, and includes those explosive submunitions. It does not mean the following:

(a) A munition or submunition designed to dispense flares, smoke, pyrotechnics or chaff; or a munition designed exclusively for an air defence role;

(b) A munition or submunition designed to produce electrical or electronic effects;

(c) A munition that, in order to avoid indiscriminate area effects and the risks posed by unexploded submunitions, has all of the following characteristics:

(i) Each munition contains fewer than ten explosive submunitions;

(ii) Each explosive submunition weighs more than four kilograms;

(iii) Each explosive submunition is designed to detect and engage a single target object;

(iv) Each explosive submunition is equipped with an electronic self-destruction mechanism;

(v) Each explosive submunition is equipped with an electronic self-deactivating feature;

3. **“Explosive submunition”** means a conventional munition that in order to perform its task is dispersed or released by a cluster munition and is designed to function by detonating an explosive charge prior to, on or after impact;

4. **“Failed cluster munition”** means a cluster munition that has been fired, dropped, launched, projected or otherwise delivered and which should have dispersed or released its explosive submunitions but failed to do so;

5. **“Unexploded submunition”** means an explosive submunition that has been dispersed or released by, or otherwise separated from, a cluster munition and has failed to explode as intended;

6. **“Abandoned cluster munitions”** means cluster munitions or explosive submunitions that have not been used and that have been left behind or dumped, and that are no longer under the control of the party that left them behind or dumped them. They may or may not have been prepared for use;

7. **“Cluster munition remnants”** means failed cluster munitions, abandoned cluster munitions, unexploded submunitions and unexploded bomblets;

8. **“Transfer”** involves, in addition to the physical movement of cluster munitions into or from national territory, the transfer of title to and control over cluster munitions, but does not involve the transfer of territory containing cluster munition remnants;

9. **“Self-destruction mechanism”** means an incorporated automatically-functioning mechanism which is in addition to the primary initiating mechanism of the munition and which secures the destruction of the munition into which it is incorporated;

10. **“Self-deactivating”** means automatically rendering a munition inoperable by means of the irreversible exhaustion of a component, for example a battery, that is essential to the operation of the munition;

11. **“Cluster munition contaminated area”** means an area known or suspected to contain cluster munition remnants;

12. **“Mine”** means a munition designed to be placed under, on or near the ground or other surface area and to be exploded by the presence, proximity or contact of a person or a vehicle;

13. **“Explosive bomblet”** means a conventional munition, weighing less than 20 kilograms, which is not self-propelled and which, in order to perform its task, is dispersed or released by a dispenser, and is designed to function by detonating an explosive charge prior to, on or after impact;

14. **“Dispenser”** means a container that is designed to disperse or release explosive bomblets and which is affixed to an aircraft at the time of dispersal or release;

15. **“Unexploded bomblet”** means an explosive bomblet that has been dispersed, released or otherwise separated from a dispenser and has failed to explode as intended.

Article 3

Storage and stockpile destruction

1. Each State Party shall, in accordance with national regulations, separate all cluster munitions under its jurisdiction and control from munitions retained for operational use and mark them for the purpose of destruction.

2. Each State Party undertakes to destroy or ensure the destruction of all cluster munitions referred to in paragraph 1 of this Article as soon as possible but not later than eight years after the entry into force of this Convention for that State Party. Each State Party undertakes to ensure that destruction methods comply with applicable international standards for protecting public health and the environment.

3. If a State Party believes that it will be unable to destroy or ensure the destruction of all cluster munitions referred to in paragraph 1 of this Article within eight years of entry into force of this Convention for that State Party it may submit a request to a Meeting of States Parties or a Review Conference for an extension of the deadline for completing the destruction of such cluster munitions by a period of up to four years. A State Party may, in exceptional circumstances, request additional extensions of up to four years. The requested extensions shall not exceed the number of years strictly necessary for that State Party to complete its obligations under paragraph 2 of this Article.

4. Each request for an extension shall set out:

- (a) The duration of the proposed extension;
- (b) A detailed explanation of the proposed extension, including the financial and technical means available to or required by the State Party for the

destruction of all cluster munitions referred to in paragraph 1 of this Article and, where applicable, the exceptional circumstances justifying it;

(c) A plan for how and when stockpile destruction will be completed;

(d) The quantity and type of cluster munitions and explosive submunitions held at the entry into force of this Convention for that State Party and any additional cluster munitions or explosive submunitions discovered after such entry into force;

(e) The quantity and type of cluster munitions and explosive submunitions destroyed during the period referred to in paragraph 2 of this Article; and

(f) The quantity and type of cluster munitions and explosive submunitions remaining to be destroyed during the proposed extension and the annual destruction rate expected to be achieved.

5. The Meeting of States Parties or the Review Conference shall, taking into consideration the factors referred to in paragraph 4 of this Article, assess the request and decide by a majority of votes of States Parties present and voting whether to grant the request for an extension. The States Parties may decide to grant a shorter extension than that requested and may propose benchmarks for the extension, as appropriate. A request for an extension shall be submitted a minimum of nine months prior to the Meeting of States Parties or the Review Conference at which it is to be considered.

6. Notwithstanding the provisions of Article 1 of this Convention, the retention or acquisition of a limited number of cluster munitions and explosive submunitions for the development of and training in cluster munition and explosive submunition detection, clearance or destruction techniques, or for the development of cluster munition counter-measures, is permitted. The amount of explosive submunitions retained or acquired shall not exceed the minimum number absolutely necessary for these purposes.

7. Notwithstanding the provisions of Article 1 of this Convention, the transfer of cluster munitions to another State Party for the purpose of destruction, as well as for the purposes described in paragraph 6 of this Article, is permitted.

8. States Parties retaining, acquiring or transferring cluster munitions or explosive submunitions for the purposes described in paragraphs 6 and 7 of this Article shall submit a detailed report on the planned and actual use of these cluster munitions and explosive submunitions and their type, quantity

and lot numbers. If cluster munitions or explosive submunitions are transferred to another State Party for these purposes, the report shall include reference to the receiving party. Such a report shall be prepared for each year during which a State Party retained, acquired or transferred cluster munitions or explosive submunitions and shall be submitted to the Secretary-General of the United Nations no later than 30 April of the following year.

Article 4

Clearance and destruction of cluster munition remnants and risk reduction education

1. Each State Party undertakes to clear and destroy, or ensure the clearance and destruction of, cluster munition remnants located in cluster munition contaminated areas under its jurisdiction or control, as follows:

(a) Where cluster munition remnants are located in areas under its jurisdiction or control at the date of entry into force of this Convention for that State Party, such clearance and destruction shall be completed as soon as possible but not later than ten years from that date;

(b) Where, after entry into force of this Convention for that State Party, cluster munitions have become cluster munition remnants located in areas under its jurisdiction or control, such clearance and destruction must be completed as soon as possible but not later than ten years after the end of the active hostilities during which such cluster munitions became cluster munition remnants; and

(c) Upon fulfilling either of its obligations set out in subparagraphs (a) and (b) of this paragraph, that State Party shall make a declaration of compliance to the next Meeting of States Parties.

2. In fulfilling its obligations under paragraph 1 of this Article, each State Party shall take the following measures as soon as possible, taking into consideration the provisions of Article 6 of this Convention regarding international cooperation and assistance:

(a) Survey, assess and record the threat posed by cluster munition remnants, making every effort to identify all cluster munition contaminated areas under its jurisdiction or control;

(b) Assess and prioritize needs in terms of marking, protection of civilians, clearance and destruction, and take steps to mobilize resources and develop a national plan to carry out these activities, building, where appropriate, upon existing structures, experiences and methodologies;

(c) Take all feasible steps to ensure that all cluster munition contaminated areas under its jurisdiction or control are perimeter-marked, monitored and protected by fencing or other means to ensure the effective exclusion of civilians. Warning signs based on methods of marking readily recognizable by the affected community should be utilized in the marking of suspected hazardous areas. Signs and other hazardous area boundary markers should, as far as possible, be visible, legible, durable and resistant to environmental effects and should clearly identify which side of the marked boundary is considered to be within the cluster munition contaminated areas and which side is considered to be safe;

(d) Clear and destroy all cluster munition remnants located in areas under its jurisdiction or control; and

(e) Conduct risk reduction education to ensure awareness among civilians living in or around cluster munition contaminated areas of the risks posed by such remnants.

3. In conducting the activities referred to in paragraph 2 of this Article, each State Party shall take into account international standards, including the International Mine Action Standards (IMAS).

4. This paragraph shall apply in cases in which cluster munitions have been used or abandoned by one State Party prior to entry into force of this Convention for that State Party and have become cluster munition remnants that are located in areas under the jurisdiction or control of another State Party at the time of entry into force of this Convention for the latter.

(a) In such cases, upon entry into force of this Convention for both States Parties, the former State Party is strongly encouraged to provide, *inter alia*, technical, financial, material or human resources assistance to the latter State Party, either bilaterally or through a mutually agreed third party, including through the United Nations system or other relevant organizations, to facilitate the marking, clearance and destruction of such cluster munition remnants.

(b) Such assistance shall include, where available, information on types and quantities of the cluster munitions used, precise locations of cluster munition strikes and areas in which cluster munition remnants are known to be located.

5. If a State Party believes that it will be unable to clear and destroy or ensure the clearance and destruction of all cluster munition remnants referred to in paragraph 1 of this Article within ten years of the entry into force of this

Convention for that State Party, it may submit a request to a Meeting of States Parties or a Review Conference for an extension of the deadline for completing the clearance and destruction of such cluster munition remnants by a period of up to five years. The requested extension shall not exceed the number of years strictly necessary for that State Party to complete its obligations under paragraph 1 of this Article.

6. A request for an extension shall be submitted to a Meeting of States Parties or a Review Conference prior to the expiry of the time period referred to in paragraph 1 of this Article for that State Party. Each request shall be submitted a minimum of nine months prior to the Meeting of States Parties or Review Conference at which it is to be considered. Each request shall set out:

- (a) The duration of the proposed extension;
- (b) A detailed explanation of the reasons for the proposed extension, including the financial and technical means available to and required by the State Party for the clearance and destruction of all cluster munition remnants during the proposed extension;
- (c) The preparation of future work and the status of work already conducted under national clearance and demining programmes during the initial ten year period referred to in paragraph 1 of this Article and any subsequent extensions;
- (d) The total area containing cluster munition remnants at the time of entry into force of this Convention for that State Party and any additional areas containing cluster munition remnants discovered after such entry into force;
- (e) The total area containing cluster munition remnants cleared since entry into force of this Convention;
- (f) The total area containing cluster munition remnants remaining to be cleared during the proposed extension;
- (g) The circumstances that have impeded the ability of the State Party to destroy all cluster munition remnants located in areas under its jurisdiction or control during the initial ten year period referred to in paragraph 1 of this Article, and those that may impede this ability during the proposed extension;
- (h) The humanitarian, social, economic and environmental implications of the proposed extension; and

(i) Any other information relevant to the request for the proposed extension.

7. The Meeting of States Parties or the Review Conference shall, taking into consideration the factors referred to in paragraph 6 of this Article, including, inter alia, the quantities of cluster munition remnants reported, assess the request and decide by a majority of votes of States Parties present and voting whether to grant the request for an extension. The States Parties may decide to grant a shorter extension than that requested and may propose benchmarks for the extension, as appropriate.

8. Such an extension may be renewed by a period of up to five years upon the submission of a new request, in accordance with paragraphs 5, 6 and 7 of this Article. In requesting a further extension a State Party shall submit relevant additional information on what has been undertaken during the previous extension granted pursuant to this Article.

Article 5 *Victim assistance*

1. Each State Party with respect to cluster munition victims in areas under its jurisdiction or control shall, in accordance with applicable international humanitarian and human rights law, adequately provide age- and gender-sensitive assistance, including medical care, rehabilitation and psychological support, as well as provide for their social and economic inclusion. Each State Party shall make every effort to collect reliable relevant data with respect to cluster munition victims.

2. In fulfilling its obligations under paragraph 1 of this Article each State Party shall:

- (a) Assess the needs of cluster munition victims;
- (b) Develop, implement and enforce any necessary national laws and policies;
- (c) Develop a national plan and budget, including timeframes to carry out these activities, with a view to incorporating them within the existing national disability, development and human rights frameworks and mechanisms, while respecting the specific role and contribution of relevant actors;
- (d) Take steps to mobilize national and international resources;

(e) Not discriminate against or among cluster munition victims, or between cluster munition victims and those who have suffered injuries or disabilities from other causes; differences in treatment should be based only on medical, rehabilitative, psychological or socio-economic needs;

(f) Closely consult with and actively involve cluster munition victims and their representative organizations;

(g) Designate a focal point within the government for coordination of matters relating to the implementation of this Article; and

(h) Strive to incorporate relevant guidelines and good practices including in the areas of medical care, rehabilitation and psychological support, as well as social and economic inclusion.

Article 6

International cooperation and assistance

1. In fulfilling its obligations under this Convention each State Party has the right to seek and receive assistance.

2. Each State Party in a position to do so shall provide technical, material and financial assistance to States Parties affected by cluster munitions, aimed at the implementation of the obligations of this Convention. Such assistance may be provided, inter alia, through the United Nations system, international, regional or national organizations or institutions, non-governmental organizations or institutions, or on a bilateral basis.

3. Each State Party undertakes to facilitate and shall have the right to participate in the fullest possible exchange of equipment and scientific and technological information concerning the implementation of this Convention. The States Parties shall not impose undue restrictions on the provision and receipt of clearance and other such equipment and related technological information for humanitarian purposes.

4. In addition to any obligations it may have pursuant to paragraph 4 of Article 4 of this Convention, each State Party in a position to do so shall provide assistance for clearance and destruction of cluster munition remnants and information concerning various means and technologies related to clearance of cluster munitions, as well as lists of experts, expert agencies or national points of contact on clearance and destruction of cluster munition remnants and related activities.

5. Each State Party in a position to do so shall provide assistance for the destruction of stockpiled cluster munitions, and shall also provide assistance to identify, assess and prioritize needs and practical measures in terms of marking, risk reduction education, protection of civilians and clearance and destruction as provided in Article 4 of this Convention.

6. Where, after entry into force of this Convention, cluster munitions have become cluster munition remnants located in areas under the jurisdiction or control of a State Party, each State Party in a position to do so shall urgently provide emergency assistance to the affected State Party.

7. Each State Party in a position to do so shall provide assistance for the implementation of the obligations referred to in Article 5 of this Convention to adequately provide age- and gender-sensitive assistance, including medical care, rehabilitation and psychological support, as well as provide for social and economic inclusion of cluster munition victims. Such assistance may be provided, inter alia, through the United Nations system, international, regional or national organizations or institutions, the International Committee of the Red Cross, national Red Cross and Red Crescent Societies and their International Federation, non-governmental organizations or on a bilateral basis.

8. Each State Party in a position to do so shall provide assistance to contribute to the economic and social recovery needed as a result of cluster munition use in affected States Parties.

9. Each State Party in a position to do so may contribute to relevant trust funds in order to facilitate the provision of assistance under this Article.

10. Each State Party that seeks and receives assistance shall take all appropriate measures in order to facilitate the timely and effective implementation of this Convention, including facilitation of the entry and exit of personnel, materiel and equipment, in a manner consistent with national laws and regulations, taking into consideration international best practices.

11. Each State Party may, with the purpose of developing a national action plan, request the United Nations system, regional organizations, other States Parties or other competent intergovernmental or non-governmental institutions to assist its authorities to determine, inter alia:

(a) The nature and extent of cluster munition remnants located in areas under its jurisdiction or control;

(b) The financial, technological and human resources required for the implementation of the plan;

(c) The time estimated as necessary to clear and destroy all cluster munition remnants located in areas under its jurisdiction or control;

(d) Risk reduction education programmes and awareness activities to reduce the incidence of injuries or deaths caused by cluster munition remnants;

(e) Assistance to cluster munition victims; and

(f) The coordination relationship between the government of the State Party concerned and the relevant governmental, intergovernmental or non-governmental entities that will work in the implementation of the plan.

12. States Parties giving and receiving assistance under the provisions of this Article shall cooperate with a view to ensuring the full and prompt implementation of agreed assistance programmes.

Article 7

Transparency measures

1. Each State Party shall report to the Secretary-General of the United Nations as soon as practicable, and in any event not later than 180 days after the entry into force of this Convention for that State Party, on:

(a) The national implementation measures referred to in Article 9 of this Convention;

(b) The total of all cluster munitions, including explosive submunitions, referred to in paragraph 1 of Article 3 of this Convention, to include a breakdown of their type, quantity and, if possible, lot numbers of each type;

(c) The technical characteristics of each type of cluster munition produced by that State Party prior to entry into force of this Convention for it, to the extent known, and those currently owned or possessed by it, giving, where reasonably possible, such categories of information as may facilitate identification and clearance of cluster munitions; at a minimum, this information shall include the dimensions, fusing, explosive content, metallic content, colour photographs and other information that may facilitate the clearance of cluster munition remnants;

(d) The status and progress of programmes for the conversion or decommissioning of production facilities for cluster munitions;

(e) The status and progress of programmes for the destruction, in accordance with Article 3 of this Convention, of cluster munitions, including explosive submunitions, with details of the methods that will be used in destruction, the location of all destruction sites and the applicable safety and environmental standards to be observed;

(f) The types and quantities of cluster munitions, including explosive submunitions, destroyed in accordance with Article 3 of this Convention, including details of the methods of destruction used, the location of the destruction sites and the applicable safety and environmental standards observed;

(g) Stockpiles of cluster munitions, including explosive submunitions, discovered after reported completion of the programme referred to in subparagraph (e) of this paragraph, and plans for their destruction in accordance with Article 3 of this Convention;

(h) To the extent possible, the size and location of all cluster munition contaminated areas under its jurisdiction or control, to include as much detail as possible regarding the type and quantity of each type of cluster munition remnant in each such area and when they were used;

(i) The status and progress of programmes for the clearance and destruction of all types and quantities of cluster munition remnants cleared and destroyed in accordance with Article 4 of this Convention, to include the size and location of the cluster munition contaminated area cleared and a breakdown of the quantity of each type of cluster munition remnant cleared and destroyed;

(j) The measures taken to provide risk reduction education and, in particular, an immediate and effective warning to civilians living in cluster munition contaminated areas under its jurisdiction or control;

(k) The status and progress of implementation of its obligations under Article 5 of this Convention to adequately provide age- and gender- sensitive assistance, including medical care, rehabilitation and psychological support, as well as provide for social and economic inclusion of cluster munition victims and to collect reliable relevant data with respect to cluster munition victims;

(l) The name and contact details of the institutions mandated to provide information and to carry out the measures described in this paragraph;

(m) The amount of national resources, including financial, material or in kind, allocated to the implementation of Articles 3, 4 and 5 of this Convention; and

(n) The amounts, types and destinations of international cooperation and assistance provided under Article 6 of this Convention.

2. The information provided in accordance with paragraph 1 of this Article shall be updated by the States Parties annually, covering the previous calendar year, and reported to the Secretary-General of the United Nations not later than 30 April of each year.

3. The Secretary-General of the United Nations shall transmit all such reports received to the States Parties.

Article 8

Facilitation and clarification of compliance

1. The States Parties agree to consult and cooperate with each other regarding the implementation of the provisions of this Convention and to work together in a spirit of cooperation to facilitate compliance by States Parties with their obligations under this Convention.

2. If one or more States Parties wish to clarify and seek to resolve questions relating to a matter of compliance with the provisions of this Convention by another State Party, it may submit, through the Secretary-General of the United Nations, a Request for Clarification of that matter to that State Party. Such a request shall be accompanied by all appropriate information. Each State Party shall refrain from unfounded Requests for Clarification, care being taken to avoid abuse. A State Party that receives a Request for Clarification shall provide, through the Secretary-General of the United Nations, within 28 days to the requesting State Party all information that would assist in clarifying the matter.

3. If the requesting State Party does not receive a response through the Secretary-General of the United Nations within that time period, or deems the response to the Request for Clarification to be unsatisfactory, it may submit the matter through the Secretary-General of the United Nations to the next Meeting of States Parties. The Secretary-General of the United Nations shall transmit the submission, accompanied by all appropriate information pertaining to the Request for Clarification, to all States Parties. All such information shall be presented to the requested State Party which shall have the right to respond.

4. Pending the convening of any Meeting of States Parties, any of the States Parties concerned may request the Secretary-General of the United Nations to exercise his or her good offices to facilitate the clarification requested.

5. Where a matter has been submitted to it pursuant to paragraph 3 of this Article, the Meeting of States Parties shall first determine whether to consider that matter further, taking into account all information submitted by the States Parties concerned. If it does so determine, the Meeting of States Parties may suggest to the States Parties concerned ways and means further to clarify or resolve the matter under consideration, including the initiation of appropriate procedures in conformity with international law. In circumstances where the issue at hand is determined to be due to circumstances beyond the control of the requested State Party, the Meeting of States Parties may recommend appropriate measures, including the use of cooperative measures referred to in Article 6 of this Convention.

6. In addition to the procedures provided for in paragraphs 2 to 5 of this Article, the Meeting of States Parties may decide to adopt such other general procedures or specific mechanisms for clarification of compliance, including facts, and resolution of instances of non-compliance with the provisions of this Convention as it deems appropriate.

Article 9

National implementation measures

Each State Party shall take all appropriate legal, administrative and other measures to implement this Convention, including the imposition of penal sanctions to prevent and suppress any activity prohibited to a State Party under this Convention undertaken by persons or on territory under its jurisdiction or control.

Article 10

Settlement of disputes

1. When a dispute arises between two or more States Parties relating to the interpretation or application of this Convention, the States Parties concerned shall consult together with a view to the expeditious settlement of the dispute by negotiation or by other peaceful means of their choice, including recourse to the Meeting of States Parties and referral to the International Court of Justice in conformity with the Statute of the Court.

2. The Meeting of States Parties may contribute to the settlement of the dispute by whatever means it deems appropriate, including offering its good

offices, calling upon the States Parties concerned to start the settlement procedure of their choice and recommending a time-limit for any agreed procedure.

Article 11

Meetings of States Parties

1. The States Parties shall meet regularly in order to consider and, where necessary, take decisions in respect of any matter with regard to the application or implementation of this Convention, including:

- (a) The operation and status of this Convention;
- (b) Matters arising from the reports submitted under the provisions of this Convention;
- (c) International cooperation and assistance in accordance with Article 6 of this Convention;
- (d) The development of technologies to clear cluster munition remnants;
- (e) Submissions of States Parties under Articles 8 and 10 of this Convention; and
- (f) Submissions of States Parties as provided for in Articles 3 and 4 of this Convention.

2. The first Meeting of States Parties shall be convened by the Secretary-General of the United Nations within one year of entry into force of this Convention. The subsequent meetings shall be convened by the Secretary-General of the United Nations annually until the first Review Conference.

3. States not party to this Convention, as well as the United Nations, other relevant international organizations or institutions, regional organizations, the International Committee of the Red Cross, the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies and relevant non-governmental organizations may be invited to attend these meetings as observers in accordance with the agreed rules of procedure.

Article 12***Review Conferences***

1. A Review Conference shall be convened by the Secretary-General of the United Nations five years after the entry into force of this Convention. Further Review Conferences shall be convened by the Secretary-General of the United Nations if so requested by one or more States Parties, provided that the interval between Review Conferences shall in no case be less than five years. All States Parties to this Convention shall be invited to each Review Conference.

2. The purpose of the Review Conference shall be:

(a) To review the operation and status of this Convention;

(b) To consider the need for and the interval between further Meetings of States Parties referred to in paragraph 2 of Article 11 of this Convention; and

(c) To take decisions on submissions of States Parties as provided for in Articles 3 and 4 of this Convention.

3. States not party to this Convention, as well as the United Nations, other relevant international organizations or institutions, regional organizations, the International Committee of the Red Cross, the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies and relevant non-governmental organizations may be invited to attend each Review Conference as observers in accordance with the agreed rules of procedure.

Article 13***Amendments***

1. At any time after its entry into force any State Party may propose amendments to this Convention. Any proposal for an amendment shall be communicated to the Secretary-General of the United Nations, who shall circulate it to all States Parties and shall seek their views on whether an Amendment Conference should be convened to consider the proposal. If a majority of the States Parties notify the Secretary-General of the United Nations no later than 90 days after its circulation that they support further consideration of the proposal, the Secretary-General of the United Nations shall convene an Amendment Conference to which all States Parties shall be invited.

2. States not party to this Convention, as well as the United Nations, other relevant international organizations or institutions, regional organizations, the

International Committee of the Red Cross, the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies and relevant non-governmental organizations may be invited to attend each Amendment Conference as observers in accordance with the agreed rules of procedure.

3. The Amendment Conference shall be held immediately following a Meeting of States Parties or a Review Conference unless a majority of the States Parties request that it be held earlier.

4. Any amendment to this Convention shall be adopted by a majority of two-thirds of the States Parties present and voting at the Amendment Conference. The Depositary shall communicate any amendment so adopted to all States.

5. An amendment to this Convention shall enter into force for States Parties that have accepted the amendment on the date of deposit of acceptances by a majority of the States which were Parties at the date of adoption of the amendment. Thereafter it shall enter into force for any remaining State Party on the date of deposit of its instrument of acceptance.

Article 14

Costs and administrative tasks

1. The costs of the Meetings of States Parties, the Review Conferences and the Amendment Conferences shall be borne by the States Parties and States not party to this Convention participating therein, in accordance with the United Nations scale of assessment adjusted appropriately.

2. The costs incurred by the Secretary-General of the United Nations under Articles 7 and 8 of this Convention shall be borne by the States Parties in accordance with the United Nations scale of assessment adjusted appropriately.

3. The performance by the Secretary-General of the United Nations of administrative tasks assigned to him or her under this Convention is subject to an appropriate United Nations mandate.

Article 15

Signature

This Convention, done at Dublin on 30 May 2008, shall be open for signature at Oslo by all States on 3 December 2008 and thereafter at United Nations Headquarters in New York until its entry into force.

Article 16***Ratification, acceptance, approval or accession***

1. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval by the Signatories.

2. It shall be open for accession by any State that has not signed the Convention.

3. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

Article 17***Entry into force***

1. This Convention shall enter into force on the first day of the sixth month after the month in which the thirtieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession has been deposited.

2. For any State that deposits its instrument of ratification, acceptance, approval or accession after the date of the deposit of the thirtieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, this Convention shall enter into force on the first day of the sixth month after the date on which that State has deposited its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 18***Provisional application***

Any State may, at the time of its ratification, acceptance, approval or accession, declare that it will apply provisionally Article 1 of this Convention pending its entry into force for that State.

Article 19***Reservations***

The Articles of this Convention shall not be subject to reservations.

Article 20***Duration and withdrawal***

1. This Convention shall be of unlimited duration.

2. Each State Party shall, in exercising its national sovereignty, have the right to withdraw from this Convention. It shall give notice of such withdrawal to all other States Parties, to the Depositary and to the United Nations Security Council. Such instrument of withdrawal shall include a full explanation of the reasons motivating withdrawal.

3. Such withdrawal shall only take effect six months after the receipt of the instrument of withdrawal by the Depositary. If, however, on the expiry of that six-month period, the withdrawing State Party is engaged in an armed conflict, the withdrawal shall not take effect before the end of the armed conflict.

Article 21

Relations with States not party to this Convention

1. Each State Party shall encourage States not party to this Convention to ratify, accept, approve or accede to this Convention, with the goal of attracting the adherence of all States to this Convention.

2. Each State Party shall notify the governments of all States not party to this Convention, referred to in paragraph 3 of this Article, of its obligations under this Convention, shall promote the norms it establishes and shall make its best efforts to discourage States not party to this Convention from using cluster munitions.

3. Notwithstanding the provisions of Article 1 of this Convention and in accordance with international law, States Parties, their military personnel or nationals, may engage in military cooperation and operations with States not party to this Convention that might engage in activities prohibited to a State Party.

4. Nothing in paragraph 3 of this Article shall authorize a State Party:

- (a) To develop, produce or otherwise acquire cluster munitions;
- (b) To itself stockpile or transfer cluster munitions;
- (c) To itself use cluster munitions; or
- (d) To expressly request the use of cluster munitions in cases where the choice of munitions used is within its exclusive control.

Article 22
Depositary

The Secretary-General of the United Nations is hereby designated as the Depositary of this Convention.

Article 23
Authentic texts

The Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of this Convention shall be equally authentic.

I hereby certify that the foregoing text is a true copy of the Convention on Cluster Munitions, done at Dublin on 30 May 2008, the original of which is deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Je certifie que le texte qui précède est une copie conforme de la Convention sur les armes à sous-munitions, faite à Dublin le 30 mai 2008, dont l'original se trouve déposé auprès du Secrétaire général des Nations Unies.

For the Secretary-General,
The Legal Counsel
(Under-Secretary-General
for Legal Affairs)

Pour le Secrétaire général,
Le Conseiller juridique
(Secrétaire général adjoint
aux affaires juridiques)

Patricia O'Brien

United Nations
New York, 30 October 2008

Organisation des Nations Unies
New York, le 30 octobre 2008